

Itouniyaimo Imo mo Makoyo Kuluki

Mako, siyolo siya mo Iyono Mako, to mo noko molo tiwoi mulumai nokota muwoi, ulai Yolu-solimo nokonumai na yauki. Polowoi Pitawoi to-tini mi ano fasikaloki, siyasonuso. Isiso aino imo mo Lomo nokoso kulutiki, toi saino itouniyaimo monoi. Lomo noko mo ami siyoli ki monoi yokino, no monoi no Isisoyo mulu ifolaluwawoi mi no panomosiki no, nonani imo na kulu wiy-olukoki.

Iyono iwoso uluwako nokota aino imo.

(Matiyu 3:1-12; Luko 3:1-9, 15-17; Iyono 1:19-28)

¹ Ni mo imo itouniyaimo, Isiso Kolaiso monoi, Kotoni awitono. Noino na fiyamosiki, ² Kotoni mulu lukasiko nokota Aisaiyayo no kumokaiki no, noino,

“Pukwai, asani imo lukasikalo nokotasoo imo taikiyoimo, to mo toku na manoimo, nono monoi. Molo na yono fomaloinimo.”

No mo Kotoyo totani awitonoso toku imokaiki.

³ Imo siyai mani, Aisaiyayo na kumoki, ninoino,

“Nokoyo imo siyoliso yomoimo, nu somiso asimai. Na iko toloimo, “Molo koiauso na putukaimowo, molo itouniyaimoso na pa aluwaiwo. Noko Siyoli mo tumoimo. Na pofoumowo.”

Aisaiyayo aino na kumoki.

⁴ No monoi no mo, Kotoyo noko mo na imo taikiyoki. Tani siyolo mo Iyono, iwoso uluwako nokota. Nu somiso asiso na tola tumoki. Kotoni imo lukasiko toloki, noko nokolaloso, na ikoki, “Mulu na palosokomowo. Alosokomakinuwomo, iwoso uluwakomoikuwomo, Kotoso muwokomokainoni monoi. No monoi no molo koyau monoi imo mo futo.” Aino iko toloki.

⁵ Wiyou, noko nokolalo molopoi mo Iyonoso pokiya tumo liyai manokino, Yutiya asi nokowoi Yolusolimo nokonu nokowoi na poti liyai manoki. Iyononi imoso kwaikino mo, mulu mo yau yau, na iyamo liyaiki, “Woi, koi mo molo koyausoso na taluwai manonoki.” Iyamoki mo; nosai no Iyono mo Yotano iwoso na uluwakoki, Kotoso muwokokainoni monoi.

⁶ Iyono mo tuno koyauwoiso potolo manoki, kamilo koloni au wiyo tuno na. Toukosiyo potomanomomosiki. Somo saso ponoko manoki, nuwoi iwoso posiko manoki. ⁷ Kotoni imo na posaso wiyotiki, noino “Noko siya mo namolisai amai tumoimo. Tani ami mo siyoli. Yani ami mo koufasu. Yo no moloi fasi monoi? ⁸ Yo mo iwoso tuluwakomonukuwo. Totasu mo Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotaso na imo taikiyoimo, mo-maini mulu poiso. No monoi nosu muwokomo kaininoinuwomo, Kotoso.”

*Iyonoyo Isisoso iwoso uluwa aino imo.
(Matiyu 3:13-17; Luko 3:21-22)*

⁹ Iyonoyo nu somiso asiso tolo manoki mo, Isiso mo kiya tumoki. Nasolito nokonusai tumoki, Kalili asisai. Ulai Yotano iwoso uluwaki, Iyonoyo.

¹⁰ Iloso tola yoki mo; lolai siyaso mo kumoki poliyaaliyaiso na kiki. Nosai no Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokota mo na amukonoki. Anomu komiyai amukonososo na kwaiki, tani auso amukonososo. ¹¹ Kumokisai ko na mo koloma konoki, na yomuki, “Nono mo yani alu na. Yo mo nono mulu mo siyoli. Yani mulu mo waliyo, nono monoi mo.”

Sokolo Nokota Wai aino imo, Isisoso louwa aini ifoluwaiya tumoki.

(Matiyu 4:1-11; Luko 4:1-13)

¹² Nosai no mo; lolai siyaso Isiso mo Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo kiyo taikiyoki, noko somiso asiso. ¹³ Tolo manoki tolo manoki, amoloki amoloki ulo ulo, 40. Tolo manoki mo, Sokolo Nokota Wai mo na louwa paini ifoluwaiya tumomosiki. Aku kolonini aumai potolo manoki, Isiso mo. Kotoni kumoki nokoyo pofasiya konomosikino.

Isisoyo Kalili asisai mi auwoniyoyu aino imo.

(Matiyu 4:12-17; Luko 4:14-15)

¹⁴ Nosai no mo; Iyono kalopulo nuso kiyokaikino mo, Isiso mo Kalili asiso monoi na manoki. Noko nokolaloso mo na posasoko wiyotiyalomano mosiki, Kotoni imo itouniyaimo mo. ¹⁵ Na ikoki, “Kotoyo samukukomo ulo mo aumoifaso na fiyamosiyoimo. Aumoifaso na samukukomoinuwomo. Mulu na palosokowo. Imo itouniyaimoso na pomulumolo luwaiwo.” Aino na pikomosiki, Isiso mo.

Isisoyo noko toitati aliyonikalomano aino imo, totaso aluwai monoi.
(Matiyu 4:18-22)

¹⁶ Nosai no mo; Kalili iwo toku ilo kwa kwaso manaloki, Isiso mo. Saimo noko tiso koka tumoki, auwatono Anotoluwoiso. Toti mo la imo na kuo tolokino, la i nokota ti na. ¹⁷ Na ikoki, Isiso mo, “Yoso na paluwaimonowo. Ya amai wiyononi-noikuwomo, noko kolisalo mano mi mo.” ¹⁸ Ikoki mo; somaiso la imo utukaikokino, na aluwaikino, Isisoso.

¹⁹ Nosai no mo; amunofamoki mo, Sipitini alalo tiso na koka tumoki, Yamisowoi auwatono Iyonowoiso. Ayousiyaso piyousikino, la imo topoliko yousikino. ²⁰ Lolai siyaso na aliyonikalomanoki. Aliyonikoki mo, apitono Sipiti iyaliso na utukaikokino, Isisoso na aluwaikino. Apitonowoi tani mi ano nokowoi, toi mo ayoumai amai siki.

Isisoyo popuwa koyau amiyaikiyo aino imo.
(Luko 4:31-37)

²¹ Ulai nosai no mo; Kopanaumo nokonuso nuki. Mi fou fouko ulomai mo Isiso mo lotu nufa poiso somaiso lotiki. Aiyoloka tiki, noko nokolaloso. ²² Na kufaukoki, totayo aiyoloko monoi. Moloi monoi woi? Musini imo sai sisiyoli noko komiyai aiyolokowoi muwai. Isiso mo mulu ifolaluwawoi nali no, no monoi no aiyoloko itouniyaimoki.

²³ Popuwa koyauyo uwokaikai nokota mo nosoni yousikainoki, lotu nu poiso. Nosai no mo siyoliso na yomaloki, Isisoso na imoki, ²⁴ “Isiso, Nasolito nokota, hani monoi totumo unumokoni? Hani monoi tuwokaimoka tumoni? Yo mo sai, nono mo Kotoyo imo taikiyo nokota nali.”

²⁵ Ulai na ikimoki, “Wosu woso, nokoni auso na putukaimo.”

²⁶ Nosai no mo na fafololomanikomo kaiyouki, siyoliso omo kukoluwaiki, na utukaimoki.

²⁷ Wiyouwa wiyou, noko nokolalo mo na mulumoloko manokino, totai amu na ikuwanalokino, “Hani imo, woi? Imo tonofalo na. Wiyouwa wiyou, ami mo siyoli, to mo. Popuwa kopokoiyauso iko mo, tani imo mo na kwaimono.” ²⁸ Nonani popuwa amiyaikiyo imo mo somaiso kolo kolomo liyaiki, Kalili asi komaso noko nokolaloni auso.

Isisoyo Saimo Pitani amokitono itouniyaisokai aino imo.

(Matiyu 8:14-15; Luko 4:38-39)

²⁹ Nosai no mo; Isiso iyali mo lotu nufasai fuki. Saimo noko ti, Anotoluwoi, totini nuso somaiso nuki, na tiki. Yamiso noko tiyo aluwaikiyo tikino, Yamisowoi Iyonowoiyo.

³⁰ Saimoni amokitono mo ai na potasoki, au momono na. Isisoyo lolaloso lotiki mo, na imokino, “Ai tuwoso.” ³¹ Nosai no ai nukonuni auso lotiki. Nainosai na komisiyouki. Au momono mo futo. Koloni ta na notiki.

Isisoyo ai ai noko ititounikai aino imo.

(Matiyu 8:16-17; Luko 4:40-41)

³² Upimomai, ulo mo ku poki, nosai no mo, ai ai nokowoi popuwayo uwokaikokai nokowoi na kiyokoma tumo liyaikino, Isisoyo ititounikai monoi. ³³ Saimoni nu itu lotimai mo noko nokolalo saso, tolongo nokoyo ukouniyaiko siki. ³⁴ Ai ai noko nokolalo molopoiso ititounikai manoki, hani hani ai ai nokoso. Popuwa mani, na

amiyaikiyokoki. Toi mo sai, Isiso monoi mo, no monoi no ikikoki, “Wosu woso, yani siyolo noiyo kaluwai wiyotiyalo iwo.”

Isisoyo Kalili asiso liyai aino imo.

(Luko 4:42-44)

³⁵ Somosaiyamai Isiso mo auwonoki, posasowoi muwai. Na amufuki, noko somiso asiso manoki, Kotowoi imo lukaso niyanoki.

³⁶ Saimo iyaliyo namolisai tanomokino,

³⁷ ikoliyalokino. Kikino mo, imokino, “Noko nokolalo komaso mo tikoliyaloni.”

³⁸ Ulai na fowakoki, “Wiyou, tofola. Moi soiwo. Aumoifa aumoifaso nokonuso na tonu liyaikoni. Yo mo Kotoni imo posasoko wiyotiyalo monoi tiyomu. Nonani monoisu na tumoki.”

³⁹ Nosai no mo; yasoi, Kalili nokonu nokonuso liyaiyalo manokino. Isiso mo Kotoni imo lukasikaloki, totaini lotu nu lolofaso. Popuwa amiyaikiyoko uwokalo manoki.

Isisoyo uluoyo uwokaikai nokota itouniyaimokai aino imo.

(Matiyu 8:1-4; Luko 5:12-16)

⁴⁰ Nosai no mo; uluoyo uwokaikai nokota mo Isisoso na kiya tumoki. Alokumu losiyaiko yousa tumoki, na utolumaloki, “Yo no waliyo titouniyaimomononi?”

⁴¹ No monoi no mulu kalo unuki, Isisoyo mo, nainoyo na akaikomoki, na imoki, “Yo mo waliyo na tiyomu, noko itouniyaimo na totoloni.”

⁴² Imoki mo; lolai siyaso uluo mo na kokamoko taikiyoki, noko itouniyaimo na toloki. ⁴³ Lolai siyaso imo taikiyoki, Isisoyo mo, imo amiso imoki,

44 “Nokoso noiyo ikaloi, ainonani monoi mo. Nani au mo lotu samukuko nokotaso na powiyoninano, totayo koloniyo utunoni unoinimo, Kotoso, toku Musiyo no yomukaiki no. No monoi no noko mo sai, nani uluo mo kokamokokai, noko itouniyaimo na totoloni.”⁴⁵ Ulai noko to no mo, tota itouniyaimokai aino imo na lukasikalo manoki. No monoi no nokonu nokonuso no moloi loti liyai monoi, Isiso no? Noko ukoumo fiyaimokai monoi nokonu nokonuso pa poloti liyai manokiso, noko nokolaloni molo timai mo. Nu somiso asimai potolo manoki. Ulai noko nokolalo molopoi kiya tumo liyaikino.

2

Naino fona nomolikomokai nokota itouniyaimokai aino imo.

(Matiyu 9:1-8; Luko 5:17-26)

¹ Posasi posasi uwai; nosai no mo; Isiso mo ifou na tumoki, Kopanaumo nokonuso. Imofaso kwaiyalokino, noko nokolaloyo, “Isiso mo yasoi na tumo, nuso niya yousikaino.”² Wiyou, noko nokolalo molopoi mo na ukouniyaika tumoki. Nu mo ukou, noko nokolalo saso. Itu lotimai mani, na fiyokaikaikino. Isiso mo Kotoni imo posasoko wiyotiki.

³ Nosai no mo; noko koiyau na louwa kiyoma tumokino, Isisoni auso, naino fona nomolikomokai nokota mo. Toitati nokoyo sokuniyo tumokino, molo tokosimai.⁴ Itu loti mo noko nokolalo saso. Ulai moloi kiyoma ti monoi, Isisoni auso no? No monoi no nu komu tofuso yoki, kolaliyai molosai. Nu komu mulumai na ulalalo

konokino. Isiso mo woiso ku toloki. Nu komu ulalo uwai; naino fona nomoli nokota mo ku kiyalo konokino. Molo tokosimai wosu woso na ku kiyalo konokino, molosai. ⁵ Ku kiyalo konokino mo; Isiso mo toini mulu poiso kokoki, totaso mulumolo luwaiso. No monoi no mo nomolikomokai nokotaso na imoki, “Woli, yo mo imo mo futo, nani molo koyau monoi imo mo.”

⁶ Musini imo sai sisiyoli noko toi mani, na siki, totaini muluyoso na mulumolokalo manokino, ⁷ “Ninani nokota no hani monoi yomu, woi? To mo Kotoso na talisiyoli. Ulai noko siyayo no mulu koyau no moloi afoliwai monoi? Koto saso mo sai, mulu kopokoyau saloso monoi.”

⁸ Ulai lolai siyaso Isiso mo sai, toini mulu mo, na ikoki, “Hani monoi tomulumolokonuwu? ⁹ Nomolikomokai nokotaso ya mulu koyau afoliwai monoi imo mo, moiyo pimononuwu, “Topokoniwo.” Ulai ya imakimo, “Pauwonyou, molo tokosi palomako, na poliyaiyalo,” nosai no moloi imono monoi topokoni? ¹⁰ Asi asi noko nokolaloni noko siyoli nokota yo mo mulu ifolaluwawoi nali, mulu kopokoyau saloso uwoko ami mo yapoli, yo mo. Ya towiyononinukuwo, moiyo saino monoi.” Ikoki mo; naino fona nomolikomokai nokotaso na imoki, ¹¹ “Na timonoki, pauwonyou, nani molo tokosi palomako, nuso na pomoi.” Aino na imoki, tani ami mo noko nokolaloso wiyoti monoi, mulu kopokoyau saloso uwoko ami mo.

¹² No monoi no mo, noko nokolaloni molo timai mo na auwonyouki, nomolikomokai nokota mo. Totani molo tokosiwoi somaiso na sokunalo-

makoki, yasoi. Kufaukaloki, noko nokolalo mo, Kotoni siyoloso kaluwaiyaloukino, na iyamoki, “Toku mo koi mo noinani mo kwai manowoi muwoi.”

Liwai aliyoniyalomano aino imo, Isisoso aluwai monoi.

(Matiyu 9:9-13; Luko 5:27-32)

¹³ Nosai no mo; Isiso mo iwo tokuso ifou manoki. Ilomai na tola tumoki. Noko nokolalo molopoi molopoi nokoyo ukouniyaikokuya tumokino, Kotoni imo aiyoloko toloki.

¹⁴ Nosai no mo; iwo tokuso utukaimoki, na manoki, Liwaiso na kiki, takiso nuso yousikainoso, Alofiyani awitonoso. Na imoki, “Kuku, yoso na paluwaimono.” Imoki mo; na amufuki, Isisoso na aluwaiki.

¹⁵ Aluwai manoki mo, Liwaini nuso koloni no sanoki. Takiso muwoni i noko kopokoiyau noko molopoiwoi molo koiyauso aluwai noko molopoiwoi, toi mani, no fasiko siki, Isiso iyaliwoi. Noko molopoi mo aino na, Isisoso aluwaiyalomanokino. ¹⁶ Musini imo sai sisiyoli noko siyai, Falisi moloso no aluwaikino no, toi mo fu kwaikokino, Isisowoi no fasi siso, molo koiyauso aluwai nokowoi takiso muwoni i nokowoi no fasi siso kwaikokino. Isisoni siyokutono iyaliso na ikokino, “Hani monoi tonono fasiko, takiso muwoni i noko kopokoiyauwoi molo koiyauso aluwai nokowoiso no?”

¹⁷ Nosai no mo; Isiso mo nonani imoso kwaikoki mo, na ikoki, “Ai ai somiso noko mo tokotani auso pa tonumoiso. Wiyou. Ai ai noko saso na tonumoi, tani auso mo. Yo no noko ititouni nokoni mulu alosoko monoi tumo noiyo?”

Noko kopokoiyau nokoni mulu alosoko monoi na tumo.”

Tokumi molowoi tonofalo molowoi tomasiko somiso aino imo.

(Matiyu 9:14-17; Luko 5:33-39)

¹⁸ Nosai no mo; Iyononi siyokutono iyaliwoi Falisi moloso aluwai nokowoi, toi mo koloni au au siki. Si manoki mo, Isisoso na ima tumokino, noko siyaiyo, “Moloi monoi woi? Iyononi siyokutono iyaliwoi Falisi nokoni siyokutono iyaliwoi, toi mo koloni au au na tosi. Ulai nani siyokuno iyali mo koloni au au pa tosiso.”

¹⁹ Nosai no mo; Isiso mo na ikoki, “Toi mo noni kauso nokotani siyokutono iyali komiyai. Tolo fasikomaiso, nomai no koloni wasi popo na totoi. Koloni au au no moloi si monoi? Tolo fasikomaiso, koloni au au pa tosiso. ²⁰ Ulai namolimai mo nonani nokota mo noko siyaiyo komi kausiyakinomo, siyokutono iyalini aumai mo uwofa toloimo, nonani ulomai mo koloni au au na soimo.”

²¹ Ti monoi na ikoki, “Tuno tonufuwaso no moloi tokosano monoi, tokumi tunoso moloi topolimo monoi? Aino piyo mo, nonani tuno tokosanofayo tokumi tuno mo popoliyaliyaiko taikiyo, i loluwa siyoli na potoi.

²² Ninoino mani, nokoyo pa tiyomoiso, molo wamo ito iwo tonofalo mo tokumi koloni tunomai soluki muwoi. Nokoyo ainonani piyo mo, molo wamo ito tonofalo mo tokumi tuno mo na popoliyaliyaikaiyo kono, asiso posolitolomo. Koloni tuno no mani, na popoliyaliyai taikiyo. Noko mo molo wamo ito tonofalo iwo mo koloni

tuno tonofalomaiso na tuwolikomoi.” Aino ikoki, Isiso mo.

*Mi fou fouko ulomai mi ano au aino imo.
(Matiyu 12:1-8; Luko 6:1-5)*

²³ Mi fou fouko ulomai mo isi mulumai molo-
mai nu liyaiki, Isiso iyali mo, paluwa tuo
sosono isimai. Nu liyai manoki mo; siyokutono
iyali mo paluwa u na tofukalokino, koso noko
monoi. ²⁴ Falisi moloso aluwai noko, toi mani,
aluwaikino, imokino, Isisoso, “Na pokoko, nonani
monoi no hani monoi tiyono, siyokuno iyali no?
Mi fou fouko ulomai mo ausu.”

²⁵ Nosai no mo; Isiso mo na fowakoki, “Ulai moi
no Toiwi aino imo pa kwai manonuwoso? Ulai pa
koko manonuwoso, ninani puko imo no? Toiwi
iyali mo koloni mo uwofa mo, tiya na kolikaliki.

²⁶ Nomai no paluwa tuo iya tiki, Kotoni lotu nu
poiso, paluwa tuo no mo, Kotoso muwokokain-
onikai yasoi. Nonani paluwa tuo mo afonimai
noko mo au au. Lotu samukuko nokoyosu noko
mo waliyo. Toiwi mo lotu samukuko nokota
muwoi, ulai na noka tiki. Apiyatasu, totawoi lotu
samukuko nokota siyoli, totayosu niki, paluwa
tuo mo. Siyokutono iyaliso mani, nikoki, Toiwiyo
mo. Na nokokino. ²⁷ Toku mo Kotoyo noko mo na
mulumolokoki, na auwonouluki, namolisai mo
mi fou fouko ulo kaluwaiki, noko fasiko monoi.
²⁸ No monoi no asa, asi asi noko nokolaloni
noko siyoli nokota asa mo mi fou fouko ulo na
tosamuku.” Aino ikoki, mi fou fouko ulo monoi.

3

Mi fou fouko ulomai naino nomoli nokota itouniyaimokai aino imo, Isisoyo.

(Matiyu 12:9-14; Luko 6:6-11)

¹ Nosai no mo; Isiso mo lotu nuso ifou lotiki. Naino nomoli nokota mo piyousikainoki. ² Isisoso molo amiso na kwaikino, noko siyaiyo, na mulumolokokino, “Moloi tiyo, woi, mi fou fouko ulomai no? Kono no amai titouniyaimokai, woi?” Faumiko monoi louwa fi yokino, no monoi no molo amiso kwaikino.

³ Nosai no mo; naino nomoli nokotaso na imoki, “Na pauwono, mulumai na potolau.” ⁴ Imoki mo; na louwa ikoki, nokoso, “Musini imo no moloi tiyomuko? Molo koiyauso aluwai mo waliyo poimo, molo itouniyaimoso aluwai mo waliyo poimo, mi fou fouko ulomai mo. Ai nokota tofasikoni poimo, tofolo, na kaloimo poimo.” Ainonani monoi louwa ikoki. Pa fowakinoso. ⁵ Nosai no kwailuwaikaloki, mulu atolokomoki, toini mulu poiso kokoki, mulu wapu wapu saso. Mulu mo yau, to mo. Naino nomoli nokotaso imoki, “Naino mo na pofouko.” Nosai no mo naino na foukoki, waliyo na takoki.

⁶ Nosai no mo; Falisi moloso aluwai noko mo fuki, Hiloni siyokutono iyaliwoi somaiso ukouniyaikanoki. Isiso tukolo imo monoi na lukaso unukaikino.

Noko molopoi ukouniyaiko aino imo.

⁷ Nosai no mo; Isiso iyali mo Kopanaumo nokonuso utukaimokino, iwo tokuso nuki. Kalili asi noko nokolalo molopoi mo na aluwaikino.

⁸ Noko nokonu noko mani, ti liyai manoki. Yutiya

asi nokowoi Yolusolimo nokonu nokowoi Itumiya
 asi nokowoi Yotano iwo ausaimi si nokowoi Taiya
 asi nokowoi Saito asi nokowoi, toi komaso mo
 Isisoni auso ti liyai manoki. Imoso toku yasoi
 kwaikino, Isisoyo hani hani yo imoso, no monoi
 no mo na ti liyai manoki.

⁹ Nosai no mo; Isiso mo siyokutono iyaliso
 na ikoki, “Noko nokolalo molopoi molopoi na
 tosi liyai. Wonikaluso aiko fiyokaimonokaiyoino.
 Ayouyo mo toku na pofoukaiwo, yo folamiyo
 kono monoi mo.” ¹⁰ Ulai afonimaiso, toku mo ai ai
 noko ititounikaiki, no monoi no mo ai ai nokoyo
 mo amai na fiyokaimokaikino, nainoyo komiyalo
 monoi.

¹¹ Popuwa kopokoiyauwoi nokoyo kikino mo,
 tani fokutonomai alokomu losinasikino, siy-
 oliso iyamaloki, na imokino, “Nono mo Kotoni
 awitono.” ¹² Ulai ikikoki, “Yani siyolo noiyo
 kaluwai wiyotiyaloiiwo.”

*Kotoni imo lukasikalo noko molo tiwoi mu-
 wokokai aino imo, Isisoyo.*

(Matiyu 10:1-4; Luko 6:12-16)

¹³ Nosai no mo; Isiso mo yuso amiyoki,
 noko siyai aliyonikoki, totani muluyososu mu-
 wokokai monoi. Aliyonikoki mo; tani auso
 na yoki. ¹⁴ Nosai no noko molo tiwoi mo na
 muwokokaiki, totawoi si tomasimo monoi, Ko-
 toni imo posasokalo monoi. ¹⁵ Ami niko monoi
 yomukaiki, popuwa amiyaikiyoko monoi.

¹⁶ Noko molo tiwoi muwokoki, noino, Saimo,
 siyolo siya kaluwaiki, Pita. ¹⁷ Sipitini alalo ti,
 Yamisowoi auwatono Iyonowoi, totini siyolo siya
 kolaliki, Powonisi. Nonani imo folosai mo noino,

sauku komiyai nokota ti. ¹⁸ Siyolo siyolo siyai mo noino, Anotolu, Filipino, Patolumiyo, Mاتيyo, Tomo, Yamiso, Alofiyani awitono. Siya mo Tatiya. Siya mo Saimo siya, siyolo siya mo Siloto. ¹⁹ Siya mo Yutaso Isokailiyo, Isiso uo nokoni auso kiyo taikiyo nokota. Isiso mo nonani molo tiwoi noko muwokokaiki.

Isisoso alisiyoli unu aino imo.

(Mاتيyo 12:24-32; Luko 11:14-23; 12:10)

²⁰ Nosai no mo; Isiso iyali mo nuso nuki. Koloni no monoi louwa, ulai noko nokolalo molopoiyo ti monoi ukouniyaikokukokino. ²¹ Isisoni nako siyamai iyaliyo nonani imoso no kwaikino mo, na auwonouluki, na nuwalo manoki, louwa kausiyanokino, na iyamoki, “To mo mulu wapu na.”

²² Atino iyali molomai ti liyaiki mo; nosai no mo; Musini imo sai sisiyoli noko mo Yolusolimo nokonu siyolisai kunoki, na iyamoki, “Popuwa mo tani amiyo pa amiyaikiyokoso, popuwa samukuko nokota siyolini amiyo na tamiyaikiyokomoi, Pilisipulo Waini amiyo.”

²³ Nosai no mo; Isiso mo aliyonikoki, “Kukuwo, yani auso na potiwo.” Siyokawi imo na ikaloki, “Moloi woi? Sokolo Nokota Wai tota amu no moloi amiyaikiyo monoi? ²⁴ Asi siya noko iyaliyo totai amu tukoluwanakinomo, totai amu pa asisikuwanoinoso, si itouniyaimowoi muwoi, pa si itouniyaimoiso. ²⁵ Nu siya noko iyali mani, totai amu tukoluwanakinomo, totai amu pa asisikuwanoinoso, kwaimo pa soiso. ²⁶ Sokolo Nokota Wai iyaliyo totai amu potukoluwanono mo, kwaimo pa posiso. Totai amu asisikuwano

somiso mo, pa potolo itouniyaimoso, Sokolo Nokota Wai mo. Na puwaimo taikiyo.” Aino ikoki.

²⁷ Siyokawi imo mo ti monoi na ikoki, “Ulai noko siya mo noko ami nokotani nuso afonimaiso lotiwoi muwai, polamoko monoi. Wiyou, toku noko ami nokotani naino timai tokonosuwakokai, molojo. Konosuwako uwai; nosai no na topolamoka ti.” Aino ikoki, siyokawi imo mo. Imo folosai imo mo noino. Isiso mo Sokolo Nokota Waiso tosouwaikai, no monoi no popuwa mo waliyo tamiyaikiyokomoi.

²⁸ Nosai no mo; ti monoi na ikoki, “Motuwa na timonukuwo. Kotoyo noinomo hani hani molo kopokoiyau foli monoi imo mo futo. Alisiyolikalo monoi mani, imo mo futo. ²⁹ Ulai nokosu mo Kotonu Mulu Itouniyaimo Nokotaso alisiyoliyakimo, Koto mo nonani alisiyoli imo foli monoi imo mo futo muwai, amai. Wiyou, nonani alisiyoli imo foli mo amai na tano manoimo, anyopa poi poi.” ³⁰ Ulai afonimaiso, Isisoyo aino yomuki. Noko sisiyoliyo iyamoki, popuwa koiyauwai tolo nokotawo.

Isisoni atino auwatono iyali aino imo.

(Matiyu 12:46-50; Luko 8:19-21)

³¹ Nosai no mo; Isisoni atinowoi auwatono iyaliwai, toi mo tiki, na louwa kiya tumokino. Asiyofoloso fu siki, imo iko taikiyokino, Isiso na amufu mo. ³² Noko nokolalo molopoi ukouniyaikoku siki, na imokino, “Anoni auwano iyali mo asiyofoloso fu si. Na tokiya tumoni.”

³³ Ulai Isiso mo na imoki, “Yani anoiwai auwa iyaliwai no noiwo noko, woi?” ³⁴ Ukouniyaikoku

si noko nokolaloso kokaloki, na yomuki, “Yani anoi auwa iyali mo niya si. ³⁵ Nokoyo Kotoni imoso kwaimono mo, toi mo yani anoi auwa inai iyali na.” Isiso mo aino na yomuki.

4

*Nokoyo aliyoli ali kosikwiyalu siyokawi imo.
(Matiyu 13:1-9; Luko 8:4-8)*

¹ Nosai no mo; Isiso mo iwo toku iloso ifou manoki. Kotoni imo aiyoloko monoi. Noko nokolalo molopoi molopoi mani, ukouniyaikokuya tumokino, no monoi no ayouso yousa konoki. Noko nokolaloyo mo upoisai si liyaiki, iwo toku kwa kwamai. ² Siyokawi imo na lukasiy-oluwaiko manoki, na aiyolokoki, noino, ³ “Na pukwaiwo. Noko mo aliyoli ali tokosikwiyalu, isiso. ⁴ Tokosikwiyalu mo, aliyoli ali siyai mo molomai na tosalo kono liyai. Uoyo na tonokalo tumono. ⁵ Siyai mo tomoki asimai tosalo kono liyai. Asi somuso mo tanowoi muwoi, nonukanofa totoi. No monoi no mo somaiso na tauwonoulu liyai. ⁶ Ulai uloyo tokoko mo, na tonomoliko taikiyo. Totiwoi pa tosiso. ⁷ Siyai mo molosu to to mulumai tosalo kono liyai. Molosu isi atoniyo tauwonoulu liyai, na tofiyokaikono. U mo pa tosiso. ⁸ Aliyoli ali siyaisu mo asi itouniyaimomai na tosalo kono liyai, itouniyaimoso na tauwonoulu liyai. Puwoso puwoso; wamokomai mo u molopoi na tosi liyai. U siyai mo sisiyoli. Siyai mo sisiyoli nali no. Siyai mo wiyoi, molopoi molopoi, soliyaki soliyaki.” Siyokawi imo aino na ikoki, Isiso mo. ⁹ Nosai no

ti monoi ikoki, “Noko mo iyo uku somiso mo, imo mo na pa kwaimono itouniyaimowo.”

Siyokawi imo monoi aino imo.
(*Matiyu 13:10-17; Luko 8:9-10*)

¹⁰ Nosai no mo; noko nokolaloyo utukaimokino mo, aluwai noko siyaiyo imokino, noko molo tiwoi nokowoi noko siyaiwoi no aluwai manokino no, toiyona imokino, “Siyokawi imo folosai na posaso wiyolumoko.” ¹¹ Na fowakoki, “Kotoyo mo moi samukukomo mulu yasoi wiyononikinuwo. Nonani kukalokokai imo mo momaisoso na wiyononikinuwo. Aluwaimono somiso noko, toi mo sai muwoi. Siyokawi imo saso na tolukasikomosi. ¹² No monoi no,

“Molo saso foinaliko manoinomo, ulai hani mo pa kiyoinoso. Imo saso kwai manoinomo, ulai imo folosai mo pa sainoinoso. Mulu palosokono mo, mulu kopokoiyau posaloso uwoko, Koto mo.”

Aino tiyomuko, Kotoni puko imoyo mo.” Aino na ikoki, Isiso mo, siyokawi imo monoi.

Aliyoli ali kosikwiyalo imo folosai imo.
(*Matiyu 13:18-23; Luko 8:11-15*)

¹³ Nosai no mo; Isiso mo na ikoki, “Moi no ninani siyokawi imo folosai no sai pakoso? Siyokawi imo siyai no moloi sainoinuwomo, ya imakinukuwo no? ¹⁴ Aliyoli ali nokoyo no tokosikwiyalo no, no mo Kotoni imo. ¹⁵ Aliyoli ali molomai no tosalo kono liyai no, no mo Kotoni imo komiyai, nokoyo kwai monoi louwa. Ulai Sokolo Nokota Waiyo somaiso totumo, na tifoluwaika tumo, no monoi no Kotoni imo mo

fufoli, toi mo. ¹⁶ Aliyoli ali tomoki asimai no tosalo kono liyai no, no mo Kotoni imo komiyai, nokoyo tukwaino, toku na tomolokimono. ¹⁷ Ulai nonani noko iyali mo toti somiso ali komiyai. Kotoni imo mo fokufaso na taluwai manono. Afonimai nokoyo Kotoni imoso aluwai monoi alukika tumakinomo, lolai siyaso namoliyo na alosimoinomo. Uo nokoyo uwoko monoi, no monoi no. ¹⁸ Aliyoli ali molosu to to mulumai no tosalo kono liyai no, no mo Kotoni imo komiyai, nokoyo tukwaino. ¹⁹ Ulai asini hani hani monoi mulu tokolikalimoi, muwoni mulu monoiso na tiyo manono, hani hani ilolu muluwoi. Nonani asini mulu mo Kotoni imoso na tofiyokaikokai manono. Nonani noko iyali mo a wamo si somiso a komiyai. ²⁰ Aliyoli alisu asi itouniyaimoso no tosalo kono liyai no, no mo Kotoni imo komiyai, nokoyo tukwaino. Na tomulumolo luwaino. Nonani noko iyali mo a komiyai na tosimoi, a wamo molopoiwoi. Siyai mo sisiyoli. Siyai mo sisiyoli nali no. Siyai mo wiyou, molopoi molopoi, soliyaki soliyaki.” Isiso mo aino na ikoki, siyokutono iyaliso.

Lamu ta mo nu saponi monoi aino imo.

(Luko 8:16-18)

²¹ Nosai no mo; Isiso mo ti monoi na ikoki, siyokawi imo mo, “Noko mo lamu ta asiyo takimo, falosisakimo, nauyo no moloi ufiyaiso monoi? Ulai kotisoko wosuwoiso no moloi akaiso monoi? Wiyouwa wiyou, puwoso na tafonikokaisomoi, fupiniyaimo monoi. ²² Hani hani mo kukalokokai sakimo, nokoni molo timai fiyamosokoimo. Hani

hani imo ufiyaikokai sakimo, saponimaiso soimo, noko saino monoi. ²³ Noko mo iyo uku somiso mo, imo mo na pa kwaimono itouniyaimowo. ²⁴ Imo ni tukwaimononuwono, na pa mulumoloko itouniyaimowo. Atiyaiso mulumolokakinuwomo, Kotoyo noinomo sai sisiyoliwoi soinuwomo, wiyoi, soliyaki na. Koufaso mulumolokakinuwomo, Kotoyo noinomo koufaso sainoinuwomo. ²⁵ Noko mo Kotoni imoso sainakimo, to mo Kotoyo aiyolomoimo, sai siyoliwoi toloimo. Nokosu mo koufaso sainakimo, nonani koufaso mani, fufolikomoimo.” Aino na ikoki, Isiso mo.

Isi aliyoli auwonoulu monoi siyokawi imo.

²⁶ Nosai no mo; Isiso mo na yomuki, “Kotoyo noko nokolaloso samukuko mo nokoyo aliyoli ali kosikwiyalo komiyai na. ²⁷ Amoloki amoloki nonani nokota mo ulololi totanomoi. Ulo yako mo toliyaimoi. Aliyoli alisu mo na tauwonoulu liyai. Ulai sisiyoli si monoi no, noko no moloi saino monoi? ²⁸ Asini miyoso na tanomoi, wamoko monoi mo. Toku mo muwoyo tauwonoulumoi. Muwoyo auwonoulu uwai; uwoi na tosi, nosai no na tuwamoko. ²⁹ Wamoko uwai mo, muwo mo somaiso timo kusomi, isi kiyo nokota mo, isini no na totokoso iyalo.” Aino na ikoki, siyokawi imo mo.

Kotoyo samukuko noko nokolalo aino imo.

(Matiyu 13:31-32; Luko 13:18-19)

³⁰ Nosai no mo; Isiso mo ti monoi na yomuki, “Kotoyo samukukomo mi no moloi woi? Moloi towiyononinukuwo? Siyokawi imo no yapoli toi,

ainonani monoi no? ³¹ Kotoyo samukuko noko nokolalo iyali mo sipoki ino komiyai. Nonani sipoki ino mo nokoyo tikaiyano. Sipoki ino mo a wamo ino siyai komiyai muwoi. Wiyou, siyoli muwoi, koufa. ³² Ulai ikai uwai; na siyoliso taikiyo, siyoli na totoloso. Isi aliyoli komasoso na tosouwaiko. Touwo sisiyoliwoi na tosi. Uo mo nonani a touwoso tosinona tumo liyai. Iwasuwo poiso waliyo tosi, fulomu monoi mo.” Isiso mo siyokawi imo aino ikoki. Totaso mulumolo luwai noko nokolalo mo molopoi molopoi soimo.

*Siyokawi imo saso lukaso aino imo, Isisoyo.
(Matiyu 13:34-35)*

³³ Ainoso ainoso pikomosiki, Isiso mo. Siyokawi imo monoiso pikomosiki, noko nokolaloso. Siyai mo sai poimo, o, siyai mo sosoli poimo. ³⁴ Imo folosai imo mo noko nokolaloso lukasikowoi muwoi. Wiyou, siyokawi imo saso na pikomosiki. Imo folosai imo komaso mo siyokutono iyalisoso posasoko wiyolukaloki, siyokawi imo folosai mo, toi saino monoi mo.

*Isisoyo imonu alukimo aino imo.
(Matiyu 8:23-27; Luko 8:22-25)*

³⁵ Nosai no mo; upimosomai siyokutono iyali-iso ikoki, Isiso mo, “Soiwo, iwo ilo ausaimiso totikoni.” ³⁶ Nosai no mo noko nokolalo molopoiso utukaikokino, siyokutono iyaliyo na kaukino, ayou molosai, toku yasoi no yousiki no. Ayou siyai noko mani, aluwaikokino.

³⁷ Nosai no mo; imonu siyoli mo na auwoniy-ouki. Iwo mo ayou poiso na pukamofoliyo yoki, na koma liyoki. ³⁸ Isiso, to mo ayou

kuomai ulololi na tanokainoki, komu kinasi-mai. Na lusiyaikiyokino, imokino, “Aiyolokomomoko nokota, aumoifaso iwoyo na totukuwoli solimoko. Hani monoi mulu pa tokalo unumokoniso?” ³⁹ Nosai no mo; na auwoniyouki, imonu siyoliwoi iwowoiso na ikauki, imo amiso, “Wosu woso.” Na tolosuwaki, imonu mo, iwo mi mani, futo. ⁴⁰ Na ikoki, “Hani monoi tokokolokomonuwo? Hani monoi pa tomulumolo luwaimononuwoso?” ⁴¹ Wiyouwa wiyou, siyoliso na kokolokoki, siyokutono iyali mo, na lukasikuwanokino, “Hani nokota, woi? Imonuwoi iwowoi mo tani imoso na kwaimono.”

5

Isisoyo kwalu kwalu nokotaso popuwa amiyaikiyoko wanoni aino imo.

(Matiyu 8:28-34; Luko 8:26-39)

¹ Nosai no mo; imonu mo uwai; Isiso iyali mo iwo toku ilo ausaimi fiyamosiyanokino, Kilasa asiso. ² Isiso ayousai folamiyo konoki mo, iloso, popuwa koiyauwoi nokota mo somaiso na kiya tumoki. Noko aiko uku asisai tumoki. ³ Noko aiko uku asi mo tani nokonu na, nosoni na potolo manoki. Nokoyo no moloi komikai monoi? Waiya moloyo mani, moloi konosuwa monoi? ⁴ Waiya moloyo louwa pokonosuwakomo kaimosikino, naino ti fona timai. Wiyou, na potokosoulalo manoki, waiya molo mo. Ulai noko noiyo komikai monoi? Tani mi mo ami ami. ⁵ Ulo ulo amoloki amoloki poliyaiyalomano manoki, noko aiko uku asiwoi yuwoiso, siyoliso na pomomosiki, tota amu tomokiyo posolamoulumosiki.

⁶ Isisoyo iloso folamiyo konoki mo; aluwa-mai kwaiki, popuwawoi nokotayo mo. Na fuma tumoki, Isisoni fokutonomai losiyaiko una tumoki. ⁷ Popuwayo noinomo noko mo imo siy-oliso na imaloki, “Isiso, nono mo Kotoni awitono, Kota Kotoni awitono mo. Hani monoi totumo unumononi? Iyanoko noiyo uwomonoi. Kotoyo na tokimoko.” Aino imoki. ⁸ Ulai afonimaiso? Isiso mo toku yasoi imoki, “Popuwa koiyau, nokoni ausai na putukaimo.”

⁹ Nosai no mo; Isiso mo na imoki, “Nani siyolo no moloi?” Na fowaki, “Popuwa molopoiwoi na totolo, no monoi no yani siyolo mo Ukouniyaiko.”

¹⁰ Imalo manoki, Isisoso, “Aluwaso noiyo iko taikiyoi, yani popuwa mo.”

¹¹ Fu molopoi molopoi yufaso asi pono siki, aumoifaso. ¹² No monoi no popuwa mo Isisoso imalokino, “Funi au poiso no waliyo tukwaiya kiyomokoni?” ¹³ Fowakoki, “Waliyo na.”

Nosai no mo; nokoso na utukaimokino, nonani popuwa kopokoiyau mo, funi au poiso na uloloniyo tiki. Tiki mo; fu mo koli siyolisai fufumuwana konoki. Iwo toku iwoso usukunalo kono liyaiki, iwoso na tukuwoli soliki, yau yau. Fu molopoi molopoi, 2000, na kolikali soliki, iwoso.

¹⁴ Nosai no mo; fu samukuko nokoyo uloloki. Nonani monoi aino imo lukasikalo manokino, nokonu noko nokolaloso, nu siyasonuso asimai si nokowoiso. No monoi no noko nokolalo mo yasoi, nonani haniso kiyanokino. ¹⁵ Isisoni au mo tiki mo, nokoso na kiya tumokino, popuwa molopoiyo utukaimo nokotaso. Tuno atolikaimokai. Kwalu kwalumowoi muwoi, mulu

mo itouniyaimoso na popomuwakaiki. Kikino mo; na kokolokoki, toi mo. ¹⁶ Popuwawoi nokota itouniyaimokaiso ki noko, totaiyo nonani monoi aino imo lukasiko si manoki. Fu kolikali soli aino imo mani, lukasiko si manoki. ¹⁷ No monoi no Isisoso imalokino, “Koini asisai mo na putukaimoko, na pomoi.”

¹⁸ No monoi no mo, Isiso mo ayouso folamiyo konoki mo, popuwayo utukaimo nokotayo mo imaloki, “Yo mo taluwainoki.” ¹⁹ Ulai Isiso mo wiyou yomuki, na imoki, “Nuso na pomoi, fuwaluwouso na pikano, Noko Siyoliyo no itouniyaimokaini no, nonani aino imo na polukasikano. Mulu ununi, na fasini.” ²⁰ No monoi no mo, nonani nokota mo na manoki, tota itouniyaimokai aino imo lukasikaloki, Tikapoli asiso. Wiyouwa wiyou, noko nokolaloyo mulumoloko manokino, “Moloi amiyaikiyokowai, woi?”

Isisoyo nokolalo ti ititounikai aino imo.
(*Matiyu 9:18-26; Luko 8:40-56*)

²¹ Nosai no mo; ifou nuki, ayou molosai tokosiyaikaiyo tikino, iwo toku ilo siyaiso. Isiso mo fiyamosiya tiki mo, noko nokolalo molopoi molopoiyo Isisoso na ukouniyaikokuya tumokino, iwo toku iloso tolomai. ²² Nomai no lotu nufa samuku nokota siya mo tani auso na tumoki. Tani siyolo mo Yailo. Isisoso no kiki mo, tani fokutonamai na losiyaika tumoki, ²³ na imaloki, “Yani alu, woi, aumoifaso na tokaloso. Ulai nainoyosu na pokomisa tumo, itouniyaisokai monoi, no monoi no waliyo na tolosoimo.” ²⁴ No monoi no Isisoyo mo na aluwaiki.

Noko nokolalo molopoi mani, tanokokino. Na ukouniyaikokaiki, fiyokaimokino. ²⁵ Nomai no noni mo na tolosoki, nufaisoyo uwokaisokai nukonu mo. Aisamu mo molo tiwoi mo nonani aiyo puwosokai manoki. ²⁶ Tokota iyali molopoi mo louwa pofaiso mosikino. Ulai itouniyaisowoi muwoi, iyanoko saso puwosomosikino. Muwoniwoi na uwaimokaiki, fasiso foli monoi mo. Ulai siyoliso na uwokaisokaiki. ²⁷ Isisoyo fasiko mi imo mo toku yasoi kwaiki, no monoi no noko molopoi nokoni aumai lotisoki, Isisoni namolisai wosu woso na tolosa tumoki, tani tuno sopsai na komiki. ²⁸ Mulumolokoki, to mo, “Yo mo tani tunosai komiyakimo, waliyo na toloimo.” ²⁹ No monoi no mo lolai siyaso nako mo na tolosuwasoki, na mulumolokoki, “Yo mo waliyo. Nako mo futo.” ³⁰ Isiso mani, lolai siyaso to mo sai na, ami mo noniso na amisoki. Namoli molo foinalikoki mo, yomuki, “Yani tunosai no noiyo tokomimono?”

³¹ Nosai no mo; siyokutono iyaliyo imokino, “Nono no noko nokolaloso pa kokoniso? Hani monoi tiyomuni, “Noiyo tokomimono?” ³² Isisosu mo amai kwailuwaikaloki, na mulumolokoki, “Noiyo komimono, woi?”

³³ Nosai no mo; noni mo Isisoni fokutonomai alokomu na losiyaika tumoki. To mo sai na, “Yo mo waliyo na totolo.” Kokolosoki, na kumolokosoki. Nufaiso uwoso monoi aino imo komaso mo na posasoko wiyononiki. ³⁴ Na isoki, Isiso mo, “Woli, waliyo tomulumolo luwaimononi, no monoi no mo waliyo na totoloni. Atiyaiso potolano, mulu tomokiso. Nani ai mo

futo.” Aino na isoki, Isiso mo.

³⁵ Isisoyo amai lukaso niso manoki mo, nomai no mo lotu nufa samuku nokota Yailoni nusai na tiki, nokoyo, toso na ima tumokino, “Nani alu mo yau, yasoi na kaloso. Aiyoloko nokotasu afoni-maiso noiyo fololuwaiyoi. Kanoi no moloji fasiso monoi?” ³⁶ Ulai Isiso mo toini imo kulalikoki, lotu nufa samuku nokotasu na imoki, “Noiyo kokolomoi. Na pomulumolo luwaimonosu.”

³⁷ Imoki mo; noko nokolaloso alukikoki. Pita iyalisu na koliyonoki, Pitawoi Yamiso noko ti, auwatono Iyonowoi.

³⁸ Nosai no mo; lotu nufa samuku nokotani nu mo fiyamosiya tumokino. Noko nokolaloyo soso-nuno umano siso na kwaika tumokino. Wiyouwa wiyou, siyoliso na sonukuso si manoki. ³⁹ Nu poiso tiki, na ikoki, “Oi, hani monoi tosonuku-sonuwo? Hani monoi tiyonuwo, siyoliso no? Alu mo yau muwoi, ulololi totaso.” ⁴⁰ Ulai na soluwaikino.

Nosai no mo; Isiso mo na amiyaikiyoka tiki, na ikoki, “Fuwoi, na pokiyomonowo.” Atino apitonowoi siyokutono iyali noko tauwoisoso na koliyo tiki, nu poiso monoi, alu yau tasoso. ⁴¹ Alu yauni nainosai na komisoki, na isoki, “Talita kumi.” Nonani imo folosai mo noino, “Alu noniyanikofa, ya timonoki, na pauwoniyoi.” ⁴² Ulai lolai siyaso alu mo na auwonisiyouki, na liyaisoki. Alufa muwoi, alu noniyaniko siyoli sowiyafa na, aisamu 12. Wiyouwa wiyou, ku-faukoki, naino foli iyo nokokino, iyamoki, “Ulai moloji monoi woi?” ⁴³ Imo amiso na ikoki, Isiso

mo, “Ainonani monoi imo noiyo ikaloiiwo.” Nosai no atino noko tiso ikoki, “Koloni na ponisowo.”

6

Nasolito nokoyo Isisoso namoliyo alosimo aino imo.

(Matiyu 13:53-58; Luko 4:16-30)

¹ Nosai no mo; Isiso iyali mo Kopanaumoso utukaimokino, totani asiso na nuki.

² Nosai no mo; mi fou fouko ulomai lotu nufa poiso aiyoloka tiki, Kotoni imo mo. Noko nokolalo molopoi, no kwaimokino no, kufaukokino, na iyamaloki, “Noko to no ninani imo no moloi ano, woi? Wiyouwa wiyou, mulu ifolaluwawoi mi na tanalomoi. Nonani mulu iwoi no moloi ano, woi? Noiyo anoniki, woi?” ³ To mo nu kololi nokota na. Nasu, Moilini awitono, to mo. Yamiso Yusiso Yutaso Saimo, toini auwatono na, to mo. Inaitono iyali mo moini aumai niya si.” Aino no iyamoki mo, uo mulu na atolokomo unukino.

⁴ Nosai no mo; Isiso mo na ikoki, tota amu monoi, “Noko nokonu nokoyo Kotoni mulu lukasiko nokotaso tokisosomi manono. Nokonu tomoso nokoyosu pa tokisosominoso. Nako tomoso noko mani, tauwosisimono. Nuwa noko iyali mani, pa tokisosominoso.” Aino ikoki.

⁵ Mulu ifolaluwawoi mi no moloi ano monoi, nonani asimai no? Ai ai noko tiwoi tauwoiso kuloliki, nainoyo, waliyo siki. ⁶ Tolomu noko iyali, toi mo pa mulumolo luwaikinoso. No monoi no Isiso mo mulumoloko manoki, “Moloi woi? Hani monoi pa tomulumolo luwaimononoso?”

Nosai no mo; Nasolito nokonuso utukaimoki, aumoifa aumoifaso nokonuso liyaiyaloki, Kotoni imo aiyolokaloki, noko nokolaloso.

Mi analo monoi iko taikiyo aino imo, noko molo tiwoi nokoso.

(Matiyu 10:5-15; Luko 9:1-6)

⁷ Nosai no mo; Isiso mo noko molo tiwoi nokoso na aliyonikoki. Tiki mo; ami sisiyoli na nikoki, popuwa kopokoiyau saloso uwokalo monoi. Na iko taikiyaloki, ti tiso.

⁸ Toku mo na ikoki, “Nuwakinuwomo, hani haniwoi noiyo ilomanoiwo, atousu mo waliyo pa losi ilomanowo. Tuowoi iwoi muwoniwoi noiyo ilomanoiwo. ⁹ Fona su siyasonuso pa asisikiyouwo. Kwalomai monoi tuno noiyo ilomanoiwo, siyasonuso pa asisikiyouwo.

¹⁰ Nokonuso fiyamosiyakinuwomo, tolongu nokotani nuso na pa tiwo. Nonani nokotani nusoso na pa simosiwo, ulololi mo, ainoso hani utukaimoinuwo, nonani nokonuso. ¹¹ Nokonu siya nokoyo imakinuwomo, “Noiyo toiwo,” nonani nokonu na pa utukaimowo, moini imo kwai somiso mo. Fona asi kukumo pa kitotasokokaiyouwo, toini molo timai. Ulai afonimaiso? Toiyo imo kulali monoi nali no, imonuwo, “Koini nokonuso noiyo toiwo.” Aino na iko taikiyoki, Isiso mo.

¹² Nosai no mo; yasoi; siyokutono iyali mo na nu liyaiki, imo mo noino na posasoko wiyotiyalokino, “Mulu na palosokomowo.”

¹³ Popuwa na amiyaikiyoko uwokalo manokino. Woilo iwoyo louwokalo manokino, ai ai noko nokolaloso. Waliyo na siki, ai ai mo uwai.

Iyono, iwoso uluwako nokota tukolo yau aino imo.

(Matiyu 14:1-12; Luko 3:19-20; 9:7-9)

¹⁴ Nosai no mo; komano nokota siyoli Hilo mo, to mo Isiso aino imo koloma tumoso kwaiki. Noko molopoi noko mani, Isiso aino imo yasoi kwaiyalokino. Siyai mo piyamaloki, Iyono, iwoso uluwako nokotawo. Na iyamoki, “Nakomo yausai lusiyaikiyoki. No monoi no mulu ifolaluwawoi na totolokaino.” ¹⁵ Siyaiyo piyamaloki, Ilaiya, aniyopatonowo. Siyaiyo piyamaloki, Kotoni mulu lukasiko nokotawo, aniyopatono iyaliso posasoko wiyoti nokota komiyai. ¹⁶ Hilosu mo nonani imoso kwaiki mo, na yomuki, “Asayo noinomo, woi, Iyono mo imo molomai tokosonowaikino. Ulai yausai ifou na auwoniyouki.” Hilo mo ainoso piyomuki, Iyonowo Isiso mo.

¹⁷ Ulai afonimaiso yomuki? Afonimaiso muwoi. Toku mo Iyono mo tukolo somisomai Hilo, totayosu noinomo nokoyo komi kausikino, kalopulo nuso na kominalomanokino, moloyo kono-suwakomokaikino. Hilotiya, Hiloni auwatono Filiponi noni, to foli monoi na yoki. Hilo mo auwatononi noni yasoi polamoso wanoniki, na kausoki. ¹⁸ Toku mo kalopuloso kiyo somisomai Iyono mo Hiloso na imoki, “Auwanoni noni no hani monoi kauso wanonini? No mo kwaimo muwoi, au na.”

¹⁹ No monoi no mo, Hilotiya mo mulu atolokomo unuki, Iyono monoi. Tukolo monoi louwa fi. Ulai moloi tukolo monoi? ²⁰ Hiloyo atiyaiso na kwailuwai itouniyaimoki. Ulai afonimaiso? Kokolo mulu na, to mo sai, Kotoso

aluwai nokota itouniyaimo na. Iyononi imoso no pukwaimomosiki mo, na mulumoloko manoki. Ulai tani imo kwai monoi mo waliyo na yoki.

²¹ Nosai no mo; Hilotiyayo noinomo Iyono mo na tukolokino, yau. Nonani aino imo mo noino. Hilo mo atinoyo ki koloni wasi nikoki, komano mi ano noko sisiyoliwoi polimano samukuko noko sisiyoliwoi Kalili asi noko sisiyoliwoi. ²² Nosai no mo; Hilotiyani atoki mo namoso tolosa tiki. Hilowoi koloni wasi niko nokowoi, toi mo tani namoso monoi mo mulu na usokino. Komano nokota siyoli Hiloyo na isoki, maputo nukonuso, “Nono no hani ano monoi tiyoni? Hani anoni monoi imonakinimo, na anoninoikimo.” ²³ Ti monoi na isoki, “Molo lou, na pimonosu. Hani anoni monoi imonakinimo, na anoninoikimo. Yoso imonakinimo, samukuko fasimono monoi mo, moti waliyo na samukuko monoi.” Aino na isoki, Hilo mo.

²⁴ Nosai no mo; atinoni auso ifou amusiyofuki, na isa fuki, “Anoi, yo no hani ano monoi timononi?” Nosai no mo, atinoyo na isoki, “Iyono iwoso uluwako nokota, tani komu ano monoi timonoki.”

²⁵ Isoki mo; somaiso ifou lotisoki, Hiloni auso, na ima tiki, “Iyono, iwoso uluwako nokotani komu mo naumai pako aniyo tumomono. Somaiso.” ²⁶ Wiyowu wiyowu, Hilo siyoli mo mulu kaloki, Iyono tukolo imo monoi mo. Ulai auwolo imo monoi mulumolokoki, koloni wasi no niko nokoni molo timai no auwoloki no. No monoi no nonini imoso pa kulalisokiso. ²⁷ No monoi no somaiso imo taikiyoki, tani mi ano nokotaso,

“Soi su, Iyononi komu na potokosonano, tonomai, komu mo na pa aniyo tumomono.”

Imoki mo; kalopulo nuso manoki, mi ano nokotayo, Iyononi komu na tokosonowaiyanoki. ²⁸ Komu saso na atisa tumoki, naumai, maputo nokonuso na atisoki. Tasu mo atinosa na atisanoki. ²⁹ Iyononi siyokutono iyali mo ainonani monoi kwaikino mo, to yau ana tumokino, yu asi iso ai unanokino.

Isisoyo 5000 noko molopoi molopoiso no niko aino imo.

(Matiyu 14:13-21; Luko 9:10-17; Iyono 6:1-13)

³⁰ Nosai no mo; Kotoni imo lukasikalomano noko mo ifou tiki, Isisoni auso. Totaini mi analo aino imo lukasiya tumokino, noko nokolaloso no aiyolokalokino no, nonani imo monoi lukaso wiyononikino.

³¹ Lukasiyoluwai manokino mo; noko nokolaloyo ifou ifou liyaiyalomano si manoki. Isiso iyali no koloni no moloi no monoi, nowoi muwoi. No monoi no na ikoki, Isiso mo, “Moi soiwo, moisu mo. Nu somiso asiso tofou fouko sanokoni.”

³² Ikoki mo; totaiso mo ayou molosai na nuki, nu somiso asiso monoi nuki. ³³ Ulai noko nokolalo molopoi nokoyo kwaiya kiyokokino, iyamoki, “Ni mo Isiso iyali na.” No monoi no toloomu asi noko nokolalo mo upoi molosai fufumuwanano liyaiki, nokonu nokonusai, ayou molosai ti nokoso souwaikokino.

³⁴ Nosai no mo; Isiso mo ayou akaiya tumoki mo, noko nokolalo molopoiso ukouniyaikokaiso koka tumoki. Mulu na kalo ukuki. Ulai afoni-maiso? Toi mo sipo koloni komiyai, samukuko

nokota mo uwofa. No monoi no aiyolokauki, hani hani imo mo.

³⁵ Nosai no mo; upimoso siyokutono iyali mo ima tumokino, “Ninani asi mo nokowoi asi muwoi. Ulo mo yasoi aumoifaso na tomoi. ³⁶ Noko nokolaloso na piko taikiyo, aumoifa nokonu nokonuso, totaini koloni na suo suomokano liyaiwumo.”

³⁷ Nosai no mo; Isiso mo na ikoki, “Ulai hani monoi? Koloni mo momaiyo na ponikowo.” Na imokino, “Moloi monoi woi? Koloni no moloi iyano monoi, koi no? Noko molopoi molopoi, muwoni mo wiyounu, 200 kina na. Moloi no niko monoi?”

³⁸ Nosai no mo; Isiso mo na ikoki, “Paluwa tuo komu no moloi moloi si? Na pokokalowo.” Koko uwai; na ima tumokino, “Koi mo paluwa tuo komu mo naino siyai. La mo tiwoui.”

³⁹ Nosai no mo na ikoki, “Na pikalowo, pama sosono itouniyaimomai fofamoso na sinonalumo, koli koliso.” ⁴⁰ No monoi no sinonaloki. Si tomasikuwano noko siyai mo pounu, 50. Si tomasikuwano noko siyai mo molopoi molopoi, 100.

⁴¹ Nosai no mo; Isiso mo paluwa tuo komu naino siyaiwoui la tiwoui akowaikoki, kumokiso you foinalikoki, wafisu imo na imoki, Apitonoso. Paluwa tuo na folouluki, siyokutono iyaliso na nikoki, noko nokolaloso wauti monoi. La mo lolofa ti mani, Isisoyo noinomo na wautikino.

⁴² Nosai no mo na no si liyaiki, noko nokolalo komaso noko mo. Touwai sisiyoli na toloko liyaiki. ⁴³ No waloto, paluwa tuowoi lawoi mo amai na siki, i molo tiwoiso na alokino. ⁴⁴ Noko

molopoi molopoi mo, 5000 na no siki. No mo noko iyalisoso kolalikino.

Isisoyo iwo tonimai liyai aino imo.
(*Matiyu 14:22-33; Iyono 6:16-21*)

⁴⁵ Nosai no mo; lolai siyaso Isiso mo siyokutono iyaliso ikoki, “Ayou molosai toku na ponuwo, iwo toku ilo ausaimiso, Pisaito nokonuso. Yo mo namolisai. Toku mo noko nokolaloso tokiyoko taikiyo.” ⁴⁶ Kiyoko taikiyoki mo; nosai no mo; yuso amiyoki, Kotowoi imo lukasa yoki.

⁴⁷ Nosai no mo; folosumono mo aumoifaso tumoki mo, tota siyofoloso amai na tolokainoki, iloso. Ayou mo iwo toku mulumai manokoki.

⁴⁸ Siyokutono iyaliso kwaikoki, imonuyo amulusai usainiyaikaloso. Mulu na folokoki, ayau alomako monoi.

Nosai no mo; posasi aumoifaso tanomai mo; Isiso mo siyokutono iyaliso na koka tumoki. Iwo toku iwo tonimai na liyaiyalo tumoki, fona molosai. Ayou aumoifaso na tumoki, louwa souwaikoki. ⁴⁹ Wiyou, iwo tonimai tumoso kwaikino mo, piyamoki, popuwawo. Na omuwano manoki. ⁵⁰ Ulai afonimaiso? Na umanokoki, Isiso tumoso kwaikino, no monoi no. Ulai lolai siyaso na ikoki, “Mulu noiyo kolikalii-oiwo. Nisu mo asasu. Noiyo kokolokomoiwo.”

⁵¹ Nosai no mo; ayouso koumiyo yoki, yousi tomasika konoki. Yousi tomasika tumoki mo, imonu mo futo. Wiyou, na kufaukoki. ⁵² Ulai afonimaiso? Toi mo mulu mo wapu wapu saso. Paluwa tuo komu lolofa wauti ami monoi toi mo pa sainokinoso, toku Isisoyo no wautiki no, noko

nokolalo molopoi molopoiso. Nonani ami monoi mo toi mo sai muwoi, sosoli na.

*Ai ai noko ititounikai aino imo.
(Matiyu 14:34-36)*

⁵³ Nosai no mo; iwo toku iwo mo tokosiyaiyo tikino, Kinisali nokonuso komama tumokino. Ayou akaikino. ⁵⁴ Ayou akai uwai; lolaloso tiki mo, noko nokolalo mo sai, na iyamoki, “Ni mo Isiso niya.”

⁵⁵ Nosai no mo; fufumuwana liyaiki, nokonu nokonuso. Ai ai noko nokolalo koliyo tumo liyaikino. Noko nokolaloyo ninani imoso no kwaikino mo, “Isiso mo niya tolo,” o, “Isiso mo ausoni tolo,” no monoi no ai ai noko mo molo tokosimaiso sokukoioyo tumo liyai manokino, Isisoni auso, ititounikai monoi. ⁵⁶ Asi asi liyaiyalo manoki mo, noinoso na yalo manokino, nokonu nokonuso, nokonu mulumai na pokiyokoma tumo manokino. Kiyokoma tumokino mo; utolumalokino, “A, nani tuno unusai no waliyo komiyaloinimo?” Ikoki, “Waliyo.” No monoi no komiyalokino mo, waliyo na siki.

7

*Kotoni imoyo aniyopa iyalini imoso souwaiko aino imo.
(Matiyu 15:1-9)*

¹ Nosai no mo; Falisi moloso aluwai nokowoi Musini imo sai sisiyoli nokowoi, Yolusolimo nokonu siyolisai no tiki no, toi mo Isisoni auso na ukouniyaika tumoki. ² Isisoni siyokutono iyali no siso kwaikokino, na iyamoki, “Toi mo

naino mo iwoso mo uluwakowoi muwai, tokumo foiya na tonono.” ³ Falisi moloso aluwai nokowoi Yuto noko komasowoi, toi mo tokumi molososo aluwaikino. Toku naino uluwako somiso mo, somaiso pa tono manonosos. ⁴ Makitosai koloni tiyo tumo manono mo, toku naino uluwako somiso mo, somaiso pa tono manonosos. Aniyopa molo siyai mani, taluwaikalo manono. No monoi no hani hani nausoso tuluwakalo manono.

⁵ No monoi no mo, Falisi moloso aluwai nokowoi Musini imo sai sisiyoli nokowoi, toi mo Isisosos imokino, “Moloi monoi woi? Nani siyokuno iyali mo tokumi moloso pa taluwai manonosos. Naino tokumo foiya na tonono.”

⁶ Nosai no mo; Isiso mo na fowakoki, “Kotoni mulu lukasiko nokota Aisaiya, to mo topoko noko moi monoi motu na kumo unukaikinuwo, noino,

“Ninani noko nokolalo iyali mo asuwo asuwo tokisosomimono ifoluwaimonalo manono, to-taini koyoso. Ulai yowoi mulu tomosos pa tosisos, aluwamai amai tosi. ⁷ Nokoni imo monoisos taiyolokalo manono, tifuluwaikalo manono, Kotoni imowo. No monoi no yani siyolo na tomoloki ifoluwaimonalo manono.”

Motu imo mo Aisaiyayo aino na kumo unukaikinuwo. ⁸ Kotoni imo ami imosos utukaimokinuwo. Nokoni imososos taluwaikalo manonuwo.”

⁹ Nosai no mo; ti monoi na ikoki, “Moloi monoi woi? Momaini tokumi moloso no hani monoi taluwai manonuwo? Wiyowu wiyowu, na taluwai manonuwo, no monoi no Kotoni ami imosos na tokulali manonuwo. ¹⁰ Musiyo na yomukaiki, “Anoni apono noko tiso na pa kisosomikomoi.” Ninoino mani, yomukaiki, “Noko

mo atino apitono noko tiso imo koyau imo ikakimo, to mo na kalumo.” ¹¹ Moisu mo nonani imo mo kwaiwoi muwoi. Imo folo taiyoloko manonuwo, noko nokolaloso, noino. Noko mo muwoni mo yapoli mo, atino apitono noko ti fasiko muwoni mo, nonani muwoni mo waliyo Kotoso muwokononi monoi. Nonani nokotayo to-tiso ikakimo, “Moti fasikomo muwoni mo Kotoso muwokononikai,” momaiyo imoinuwomo, ¹² “No mo waliyo na, tofolo anoni apono noko tiso noiyo fasikoi”. ¹³ Nonani mulu koyau mulu no taluwai manonuwo mo, no mo Kotoni imoso tokulali manonuwo. Momaini aniyopano iyalini tokumi molososo taluwaiyalo manonuwo. Alaloso mani, tomoso na taiyoloko manonuwo.” Isisoyo mo aino na ikoki, nokotalo iyaliso.

*Hani haniyo mulu uwokaiko aino imo.
(Matiyu 15:10-20)*

¹⁴ Nosai no mo; nokotalo iyaliso iko uwai; Isiso mo noko nokolaloso ti monoi aliyonikoki, totani auso ti monoi. Na ikoki, “Moi komaso mo yani imo na pukwaimonowo, na posainowo. Noino. ¹⁵ Noko mo hani haniso nokakimo, no mo tani mulu mo pa uwokaiyoiso. Ulai totani mulu koiyausoso aluwaiyakimo, no mo tani mulu mo na uwokaiyoimo. ¹⁶ [Noko mo iyo uku somiso mo, imo mo na pa kwaimono itouniyaimowo.”]

¹⁷ Nosai no mo; Isiso mo noko nokolaloso utukaikoki, nuso manoki. Lotikimo; siyokutono iyali mo nonani siyokawi imo folosai monoi na utolumokino, “Na poposaso wiyomoko.” ¹⁸ Isiso mo na ikoki, “Ya piyomu, moi mo saiwo. A,

sosoli na tosinuwo? Nakomo moi mo sai muwoi, komaso koloni mo koso noko manakinuwomo, no mo momaini mulu no moloi uwokaikomo monoi? Pa uwokaikomoinuwoso. ¹⁹ Hani hani koloni koso tonoko manonuwo mo, nomoliso na tosa konomoi. Tosa konomoi mo; tousai tomanokano manonuwo. No monoi no hani hani koloniyo no mulu no moloi uwokaikomo monoi?” No monoi no Isiso mo na yomuki, komaso koloni mo waliyo noko na. Au auwoi muwoi, waliyo.

²⁰ Nosai no mo; ti monoi na ikoki, “Noko mo totani mulu koiyausoso aluwaiyakimo, no mo totani mulu uwokaiyoimo, na tolikimokaiyoimo.

²¹ Kopokoiyau hani mo mulusaisu na toti liyaimoi, noinoso nali no. Kopokoiyauso mulumolokalo mulu, uloliyo mulu, polamoko mulu, noko tukuwoli mulu, noko kwami nukonu uwokaiso mulu, ²² ilolu molopoi i mulu, mulu koiyau mulu, nokoso ifoluwaiko mulu, mulu uku mulu koiyau, foluwaliko mulu, kali kalimikuwano mulu, noko sisiyoli si mulu, mulu wapu mulu. ²³ Nonani kopokoiyau hani haniyo mo nokoni mulusaisu toti liyaimoi, na tuwokaiko manono, nokoni mulu mo. Toliki tolikikokai na tosi.” Isiso mo aino na ikoki, siyokutono iyaliso.

Fonisiya nukonu aino imo, Isisoso mulumolo luwaiki.

(Matiyu 15:21-28)

²⁴ Nosai no mo; Isiso mo nonani nokonusai na utukaimoki, Taiya asiso monoi na manoki. Tolomu nokoni nuso na lotiki. To mo nokoyo ki mo wiyou. Ulai moloi kukaloko monoi?

²⁵ No monoi no noni mo tumosoki. To tumo imoso no kwaiki mo, somaiso na tumosoki.

Nonani nukonu mo alu mo popuwa koiyauyo uwosokaiki. Tumosoki mo; Isisoni fokutonomai alokomu na losiyaika tumoki. ²⁶ Nonani nukonu mo asi siya nukonu na, Fonisiya nukonu. Fonisiya mo Siliya nokoni asifa na. Isisoso na imalo tumoki, “Yani alu woi, na pofasisomono. Popuwa na pamiyaikiyowaiso.” ²⁷ Na isoki, Isiso mo, “Koloni mo alalososo na tonikomoi, nokoyo. Alaloni koloni no moloi niko monoi, aluwouso no?” Siyokawi imo mo ainoso na isoki. Ulai afonimaiso? Afonimaiso muwoi. Yuto noko, toi mo tiyamo, “Noko nokonu noko mo aluwou komiyai. Isolilo noko koi saso mo Kotoni alalo.” No monoi no nonani imo na isoki.

²⁸ Ulai nonani nukonu mo na imoki, “Noko Siyoli, nani imo mo motu nali no. Ulai alalo iyaliyo koloni potikimonasi mo nusiso tusukunalo kono liyai mo, kotisoko wosuwoi si aluwouyo waliyo na tonoko manono.”

²⁹ Nosai no mo; Isiso mo na isoki, “Motu na tiyomuni, no monoi no nuso na pomoi. Nani alu mo popuwa mo yasoi na utukaiso.” ³⁰ Nosai no ifou no manosoki mo, alu mo waliyo na kosa tumoki, ulololi tasoso. Popuwa mo na utukaisokaiki.

Iyowoi kowoi lopumokai nokota aino imo.

³¹ Nosai no mo; Isiso mo Taiya asiso utukaimoki, Saito asi mulumai tokosiyaikaiyouki. Ulai nosai no mo Tikapoli asi mulumai tokosiyaikaiyouki. Ulai nosai no mo Kalili iwo tokuso na komama tumoki.

³² Nosai no mo; iyo uku nokota mo nokoyo na kiya tumokino, Isisoyo itouniyaimokai monoi. Ko

mani, muwoli siyoli. Na imalokino, “Nainoyo na pokomi.”

³³ Nosai no mo; Isiso mo kawiyonofamoki, noko nokolalo utukaikokino. Totatiso tolokino mo, Isiso mo naino muwoyo na noikomoki, nokoni iyo poiso. Noikomoki mo; totani naino muwoso aso koloki, tani koso na akaimoki. ³⁴ Kumokiso kwailuwaiki, mulu siyoliso asofoliki, iyo uku nokotaso na imoki, “Ifata.” Nonani imo folosai mo noino, “Fupi.” ³⁵ Imoki mo; lolai siyaso nonani nokotani iyo mo fupi. Ko mani, muwoliwoi muwoi, waliyo na lukasauki.

³⁶ Nosai no mo; ikikoki, ikoki, “Noiyo lukaso iwo, ko lopumo nokota itouniyaimokai aino imo mo.” Amiso na louwa ikaloki. Ulai, wiyou, na posasokalokino. ³⁷ Wiyouwa wiyou, noko nokolaloyo kufaukoki, na iyamoki, “Ulai moloi monoi woi? Hani hani komaso no yomoi mo, itouniyaimoso na. Iyo uku uku noko ititounikaimoi, imo na kwai liyaino. Ko lopu lopu noko mani, imo na lukaso liyaino.”

8

Isiso 4000 noko molopoi molopoiso no niko aino imo.

(Matiyu 15:32-39)

¹ Nomai no mo, noko nokolalo molopoi ulai ti monoi ukouniyaika tumoki. Ulai koloni mo uwofa na. No monoi no Isiso mo siyokutono iyaliso aliyonikoki, na ikoki, ² “Yo mo ninani noko nokolalo monoi mulu tokalo uku. Tauno na sa tumoki. Koloni mo uwofa, toi mo. ³ Yo mo koloni no somiso iko taikiyakimo, totaini nu nuso,

molomai molo folulumokoimo, tiyayo mo. Siyai mo aluwasai tiki, no monoi no.” ⁴ Ulai imokino, “Ninani asi no ulai nokowoi? Ulai paluwa tuo no moiso i monoi, ninani noko nokolalo molopoiso niko monoi no?” ⁵ Na ikoki, Isiso mo, “Moi no paluwa tuo komu no moloi moloi?” Fowakino, “Koi mo paluwa tuo komu mo nano siyawoi, 7.”

⁶ Ulai Isiso mo noko nokolaloso na ikoki, “Asimai na posinona konowo.” Nosai no paluwa tuo nano siyawoi mo ikoki kusomi, Kotoso imoki, “Wafisu.” Imoki mo, na folouluki, siyokutono iyaliso nikoki, nosai no toiyo na wautiyalokino, noko nokolaloso mo. ⁷ La siyasonuso lolofa mani, yapoli na. Kotoso imoki, “Wafisu.” Imoki mo, siyokutono iyaliso na ikoki, “La lolofa mani, na puwautiwo.” ⁸ Nosai no na nokokino, noko nokolalo mo, touwai na siki. Touwai siki mo; no waloto mo amai, na isikokaiyalokino, i nano siyawoiso, 7, na alokino. ⁹ Noko mo molopoi molopoi, 4000 na no si liyaiki.

Nosai no mo; Isiso mo noko nokolalo mo iko taikiyoki, totaini asiso ifou nu liyai monoi. ¹⁰ Iko taikiyoki mo; somaiso ayouso folamuwaniyo konoki, Isiso iyali mo, Talomanuto asiso monoi nuki.

*Mulu ifolaluwawoi mi koko mulu aino imo.
(Matiyu 16:1-4)*

¹¹ Nosai no mo; Falisi moloso aluwai noko mo tiki, Isisoso utolumalo tumokino. Na louwa imo kikino, asuwo totaini molo timai kumokini mi ifolaluwawoi mi ano wiyoti monoi. ¹² Ulai mulu siyoliso asofoliki, na ikoki, Isiso mo, “Lolaimai si noko nokolalo moi no mulu ifolaluwawoi mi

wiyononi monoi no hani monoi tiyo manonuwo? Motuwa na timonukuwo, pa wiyononinoikuwoso.” ¹³ Nosai no na utukaikoki. Yasoi; ayouso ti monoi folamuwaniyo konoki, Isiso iyaliyo, iwo toku ilo siyaiso monoi na nuki.

Sisiyoliko asu siyokawi imo.
(*Matiyu 16:5-12*)

¹⁴ Nosai no mo; Isiso iyali mo iwo toku iwo mulumai tokosiyaikaiyoukino mo, paluwa tuo mo uwofa. Siyokutono iyali mo iyo tumowoi muwai, na fufolikokino. Komu siyasu aniyu tumokino, ayou poiso.

¹⁵ Nosai no mo; Isiso mo siyokawi imo ikoki, noko sisiyolini molo koyau monoi. Noino na ikoki, “Atiyaiso, Falisi moloso aluwai nokowoi Hilo siyoliwoi, toini paluwa tuo sisiyoliko asu monoi mo atiyaiso.” ¹⁶ Ulai toi mo imo folosai imo mo sai muwai, no monoi no totai amu lukasikuwanokino, “Paluwa tuo mo uwofa, no monoi no timoko.”

¹⁷ Ulai to mo sai, toini imo monoi mo, na ikoki, “Hani monoi tiyamonuwo, “Paluwa tuo mo uwofa.” Nakomo moi mo imo folosai mo sai muwai. Ulai moi no muluwoi? A, mulu no wapukomokai? ¹⁸ Moi mo molo tiyo tofoinaliko manonuwo, ulai hani hani mo pa tokoko manonuwoso. Moi mo iyowoi na, ulai imo mo pa tukwai manonuwoso. A, na tofufolikomonuwo? ¹⁹ Paluwa tuo komu naino siyai foloulu monoi pa tomulumolokonuwoso, noko molopoi molopoi nokoyo, 5000, no nokokino no. I no moloi moloi alokinuwo, no waloto no?” Fowakino, “I molo tiwoi alokinoki.” ²⁰ Ti

monoi ikoki, “Paluwa tuo komu nano siyawoi foloulu monoi mani, pa tomulumolokonuwoso, noko molopoi molopoi nokoyo, 4000, no nokono no. I no moloi moloi alokainuwo, no waloto no?” Fowakino, “I nano siyawoi alokainoki.” ²¹ Na ikoki, Isiso mo, “Nakomo moi mo sai muwoi.” Aino ikoki. Paluwa tuo sisiyoliko asu monoi pa ikokiso, noko sisiyolini imo monoi atiyaiso si monoisu na ikoki.

Molo kau kau nokota itouniyaimokai aino imo.

²² Nosai no mo; Pisaito nokonuso fiyamosiya tumokino. Nomai no molo kau kau nokota na kawiyoy tumokino, nokoyo, Isisoni auso. Na imalokino, “Naino na pakaikomo.”

²³ Nosai no mo; molo kau kau nokotani nainosai na kominalomanoki, nokonuso kawiyoy fuki. Usuwoyoy moloso na aso kolokomoki, naino tiyo na akaikomoki, na utolumoki, “Hani hani no yapoli kokoni.” ²⁴ Nosai no foinalikoki, na yomuki, “Yo mo noko tokoko, a komiyai liyai siso.” ²⁵ Ulai ti monoi nainoyoy akaikomoki, molo tiso. Akaikomoki mo; na foinaliko itouniyaimoki. Hani hani komaso mo fiyamoso na koko taikiyoki.

²⁶ Nosai no mo; Isisoyoy imo taikiyoki, imoki, “Nokonuso noiyo lotoi, nuso na pomoi.”

Kotoyo muwokai nokota aino imo.

(Matiyu 16:13-20; Luko 9:18-21)

²⁷ Nosai no mo; Isiso iyali mo Sisaliya Filipai aumoifaso nokonu nokonuso monoi nuki. Molomai nu manoki mo, siyokutono iyalisoy na utolukoki, “Noko nokolalo no moloi tokaluwai-mono manono? Yo no noi, woi?” ²⁸ Na

fowakino, “Siyaiyo tokaluwai manoni, “Iyono iwoso uluwako nokota.” Siyaiyo tokaluwai manoni, “To mo Ilaiya.” Siyaiyo tiyamo, “Nakomo Kotoni mulu lukasiko nokota poimo, aniyopa nokota na.”

²⁹ Nosai no mo na ikoki, “Momaiyo no moloji tokaluwaimononuwo? Yo no noi, woi?”

Nosai no mo; Pitayo na fowaki, “Nono mo Kolaiso. Koto mo Isolilo noko koi fasimoka tumo monoi na muwokaikini.”

³⁰ Nosai no mo na ikikoki, “Woli iyali, nokoso noiyo kaluwai wiyotiyoiwo, asa monoi mo.”

*Isisoyo yomuki, asa tukolomono aino imo.
(Matiyu 16:21-28; Luko 9:22-27)*

³¹ Nosai no mo; Isiso mo totawoi imo aiyolokoki, siyokutono iyaliso, tota uwo monoi aino imo. Na yomuki, “Asa, asi asi noko nokolaloni noko siyoli nokota yo mo iyanoko siyoli na uwomonoinomo. No mo afonimaiso muwai. Kotoyo ainonani monoi na imono taikiyoki. Nokoyo iyanoko siyoli uwomonoinomo, nokotalo iyaliwoi lotu samukuko noko sisiyoliwoi Musini imo sai sisiyoli nokowoiyo. Namoliyo na alosimomonoinomo, na tukolomonoinomo, yau. Ulai amoloki tiwai mo uwai; ulo siya mo ifou na auwoniyuwoimo, yausai.” ³² Aino na ikoki, siyokutono iyaliso, ima imo mo.

Ulai Pitayo mo Isiso kominiyonoki, kwaso monoi. Imo amiso na imoki, “Aino noiyo yomoi.” ³³ Ulai Isiso mo namoliyo alosimoki, Pitaso, siyokutono iyaliso kwailuwaikoki, imo amiso na imoki, Pitaso, “Fuwai, no mo Sokolo Nokota Waini imoso timononi. Kotoni muluso pa

taluwainiso. Nokoni mulusoso taluwaini.” Aino na imoki, Pitaso.

³⁴ Nosai no mo; Isiso mo ukouniyaiko noko nokolalowoi siyokutono iyaliwoi, toiso na aliyonikoki, totani auso ti monoi. Tiki mo, na ikoki, “Nokoyo yoso aluwaimono monoi yakimo, totani muluso no moloi aluwai monoi? Yo mo a moki sokunalomakoimo. Noinoso aluwaimono nokota mani, uo nokoyo uwoyakinomo, moloi ulosukomo monoi? Ulo ulo amoloki amoloki aluwaimonumo.

³⁵ Nokoyo totani au monoisu mulu unakimo, aniyopa poi poi moloi yousi itouniyaimo monoi? Na kaloimo. Nokosu mo yoso aluwaimono monoi kalakimo, pa kalokaiyoiso, aniyopa poi poi yousikaino itouniyaimo manoimo. Kotonimo itouniyaimo lukasikalomai kalakimo, pa kalokaiyoiso, aniyopa poi poi yousikaino itouniyaimo manoimo.

³⁶ Noko mo muwoni mi anakimo, asini sonosoni komasoso iyakimo, nonani haniyo no moloi fasi monoi? Kotoso mulumolo luwai somiso mo, na uwokaiyoimo. ³⁷ Nokoyo totani mulu ifou ano monoi no haniyo moloi suo suomoko unoimo?

³⁸ Lolaimai si noko nokolalo, moi mo molo koiyausoso taluwai manonuwo, Kotoso namoliyo talosimo manonuwo. Moini mulumai tolo nokota mo nokoni molo timai aluwaimono monoi kokolomakimo, yo mani, namoliyo na alosimoimo, yo ifou amukonomaiso, Apouni ami siyoliwoi totani kumoki noko ititouniwoi. Ulai afonimaiso? Yani imo aluwaimono monoi louwa, ulai nokoyo uo imo monoi kokolomo, namoliyo na alosimomono. Asa, asi asi noko nokolaloni

noko siyoli nokota ya ifou amukonakimo, yo mani, namoliyo na alosimoimo, nonani nokotasamo.” Aino na ikoki, noko nokolalowoi siyokutono iyaliwoiso.

9

¹ Nosai no mo; ti monoi na ikoki, Isiso mo, “Yo mo motuwa na timonukuwo. Noko siyai ni si mo, toi kolikali somisomai Kotoyo mo na samukuya tumoinuwomo. Motu na, ami siyoliwoi samukuya tumoinuwomo, toi kolikali somisomai.” Isiso mo aino na ikoki, noko nokolalowoi siyokutono iyaliwoiso.

*Isisoni au folo alosimo aino imo.
(Matiyu 17:1-13; Luko 9:28-36)*

² Nosai no mo; amoloki toufo mo uwai; nosai no mo; Isiso mo noko tauwoi mo yu siyoli sopo kolyo yoki. Pitawoi Yamisowoi Iyonowoi, toiso kolyo yoki. Totaiso na sa yoki.

Sa yoki mo, au mo folo na alosimo taikiyoki, toini molo tiyo kikino mo. ³ Tani tuno mo na kamoko taikiyoki. Wiyouwa wiyou, unakiyoini topi. Asi noko, moi no moloi ano monoi? Nonani kamo pa tanokoniso. ⁴ Nosai no toku nokota ti, Ilaiyawoi Musiwoi tokuwa toku no kolikaliki no, toti mo Isisoni auso na tola tumokino. Imo lukaso ni toloso kokokino. ⁵ Pita mo nosoni kokoki mo, Isisoso na imoki, “Aiyolokomomoko nokota, nimai no mo waliyo tosikoni. Fulomu nu tauwoi kololoikimo, siya mo nani, siya mo Musini, siya mo Ilaiyani.” ⁶ Pita mo imo monoiso yomuki. Na kokolokoki, no monoi no.

⁷ Nosai no mo; kumoki kopuyo na fiyokaika konoki. Ulai ko na mo kumoki kopu mulusai na tu kwaimokino, noino na yomuki, “Ni mo yani alu na. Yo mo na tomulu unumoi. Tani imo na pa kwaimo itouniyaimo manowo.” ⁸ Nosai no lolai siyaso kwaiyalokino mo, noko ti mo uwofa kokokino. Isiso totaso toloso na kikino.

⁹ Nosai no mo; yusai you kunoki, molomai imo amiso ikoki, “Yumai no kokonuwo no, noko nokolaloso noiyo ikaloiiwo, ainoso asi asi noko nokolaloni noko siyoli nokota asa yausai ifou no auwoniyouwaki no, nomai no na pa posasokowo.” ¹⁰ Nonani imo mo totaini mulumaiso wosu woso na kukalokokaikino, totai amuso ikuwanokaikino, “Yausai ifou auwoniyou imo folosai no moloi woi?”

¹¹ Nosai no mo; siyokutono noko tauwoi mo na imokino, “Musini imo sai sisiyoli nokoyo tiyamomoi, “Kotoyo muwokai nokota Kolaiso, to mo namolisai tumoimo. Kotoni mulu lukasiko nokota Ilaiya, to mo toku tumoimo, tota monoi.” Ulai moloi monoi tiyamomoi?”

¹² Nosai no mo na fowakoki, Isiso mo, “Motu nali no, Ilaiya mo ti monoi na tumumo, hani hani foukaiya tumo monoi. Asa, asi asi noko nokolaloni noko siyoli nokota yo monoisu mo Kotoni puko imoyo tiyomuko, noino, “Iyanoko siyoli uwoyoinomo, namoliyo alosimoinomo, nokoyo.” Hani imo poimo, na piyamowo. ¹³ Ulai ya timonukuwo. Ilaiya mo yasoi na tumo. Noko nokolalosu mo totaini mulusoso aluwaikokino, Ilaiya mo na uwokaikino. Ainonani monoi mani, Kotoni puko imoyo tiyomuko.” Siyokawi imo mo

ainoso na ikoki, siyokutono noko tauwoiso.

Popuwayo uwokai nokotafa itouniyaimokai aino imo.

(Matiyu 17:14-21; Luko 9:37-43)

¹⁴ Nosai no mo; Isiso iyali mo siyokutono iyali siyaiso koka konokino, noko nokolaloyo ukouniyaiko kukoso na koka konokino. Musini imo sai sisiyoli nokoyo lukaso nikokino, koyoso imo mo. ¹⁵ Noko nokolaloyo Isiso amukonoso kwaikino mo, na kufaukoki. Tani au mo fufu-muwana tumoki, na imokino, “Woli, nona kuo.”

¹⁶ Na utolukoki, Isiso mo, “Uo imo no molo monoi?”

¹⁷ Nosai no mo; noko nokolalo mulumai nokota mo na tolauki, na fowaki, “Aiyolokomomoko nokota, yani alu mo popuwayo na uwokaikai, ko lopumokai. Noinoso louwa tokiyoma tumonoki.

¹⁸ Saiso saiso nonani popuwayo mo tuwokaimosi. Asiso na tofakukiyo taikiyomoi. Somusouwoi na totomukomomoi. I muwo touwoi toukomoi. Tofololilukomo kaimoi. Yo mo nani siyokuno iyalisou louwa iko, popuwa koyau amiyaikiyo monoi. Ulai toi no sai? Toi mo sosoli.” Aluni apitono mo Isisoso aino na imoki.

¹⁹ Nosai no mo; Isiso mo ikoki, “Lolaimai noko nokolalo moi ni sinuwo mo, moi mo yoso mulumolo luwaimonowoi muwoi. Moiwoi no molo tolo tomasimoikuwomo? Yo tulosukomomono. Alu mo na pokawiyo tumowo.” ²⁰ No monoi no kawiyu tumokino. Popuwa mo Isisoso fu kwaiki mo, alu mo lolai siyaso na fafololomanikomo kaiyouki. Asiso na usukunoki, kokalolomani komaloki. Ko mo somusouwoi na tomukomoki.

²¹ Nosai no mo; Isiso mo apitonoso na imoki, “Alu no maniwoi uwoki?” Na fowaki, “Alufasai noinoso nali no. ²² Saiso saiso tuwomosi. Nuwoi siya mo taso tofakukiyomosi. Nuwoi siya mo iwoso. Na louwa totukolokaimoi. Nono mo sai mo, mulu na pokalo unumoko, na pofasimoko.”

²³ Nosai no mo; Isiso mo na imoki, “Hani monoi timononi, sai monoi no? Noko mo mulumolo luwaimonakimo, komaso hani hani mo waliyo yoimo.” ²⁴ Nosai no lolai siyaso siyoliso na imoki, “Yo mo nonoso niya tomulumolo luwainoki, kofaso. Na pofasimono, mulumolo luwainoki mo. No monoi no siyoliso mulumolo luwaiyoikimo.” Aino imoki, aluni apitonoyo mo.

²⁵ Nosai no mo; noko nokolaloyo fufumuwanalo tumoki. Isisoyo kwaikoki mo, popuwa koiyauso mo na ikimoki, “Aluni ausai mo na putukaimo, iyowoi kowoi lopumokai aluni ausai mo. Ya timonoki, ifou noiyo tumoi.” ²⁶ No monoi no omoki, nonani popuwa mo, aluni auso na fafololomanikomo kaiyouki, na utukaimoki.

No monoi no mo, alu mo yau komiyai tanoki. Noko siyaiyo piyamoki, yauwo. ²⁷ Ulai Isiso mo nainosai na kominiyouki, no monoi no tolauki, alu no mo.

²⁸ Nosai no mo; Isiso iyali mo utukaikokino, nu poiso tiki. Tiki mo; siyokutono iyali mo wosu wosusu na imokino, “Moloi monoi woi, koi no popuwa koiyau amiyaikiyowai sosoli no hani monoi?” ²⁹ Na ikoki, “Kotososo putolumonuwo mo, nonani popuwa koiyau mo waliyo pamiyaikiyonuwo. Molo siyawoi muwoi.”

Isisoyo ti monoi yomuki, asa tukolomono aino imo.

(Matiyu 17:22-23; Luko 9:43-45)

³⁰ Nosai no mo; nonani asi utukaimokino, Kalili asi mulumai tokosiyaikaiyoukino. Isiso mo noko nokolaloso kukalikaikokaiyouki, to ki monoi mo wiyou. ³¹ Ulai afonimaiso? Siyokutono iyaliso aiyolokaloki. Na ikoki, “Asa, asi asi noko nokolaloni noko siyoli nokota yo mo uo nokoni auso na kiyomono taikiyoinomo. Na tukolomonoinomo, yau. Amoloki tiwoi mo uwai, ulo siya mo ifou na auwoniyowuimo, yausai.” Aino na ikoki. ³² Ulai toi no nonani imo no sai? Imo folosai mo sai muwoi, sosoli. Utolumo monoi nimokino.

Noiyo siyoli nokota tolo aino imo.

(Matiyu 18:1-5; Luko 9:46-48)

³³ Nosai no mo; Kopanaumo nokonuso tiki. Nu poiso tiki mo, siyokutono iyaliso na ikoki, “Moi no molomai no hani imoso lukasonuwo?” ³⁴ Ulai pa fowakinoso. Ulai afonimaiso? Molomai mo iyamaloki, “Totawoi nokota siyoli no noiyo toloimo, woi?”

³⁵ Nosai no mo na yousa konoki, noko molo tiwoi nokoso aliyonikoki. Tiki mo; na ikoki, “Nokoyo siyoli nokota tolo mulu yakimo, to mo afonimai nokotasu na tolumo, nokoso mi ano fasiko nokota na tolumo.”

³⁶ Ikoki mo; alufaso kausiki, toini mulumai na kauwokaiki. Alu ufalo toliki, na ikoki, ³⁷ “Mulumolo luwaimono nokotayo aluso imo mo, “Waliyo potumo,” to mo yoso mani, imono, “Waliyo na potumo.” Yoso aino imono mo, imono

taikiyo nokotaso mani, imo, tumumo.” Aino na ikoki, siyokutono iyaliso.

Uo imo somiso nokota, to mo moini woli nali, nonani monoi aino imo.

(Luko 9:49-50)

³⁸ Nosai no mo; Iyono mo Isisoso na imoki, “Aiyolokomomoko nokota, koi mo noko siya kinoki, popuwa amiyaikiyoko waikoso. Nani siyolo kaluwaiyaloni, no monoi no popuwa amiyaikiyoko waikomoi. Ulai moiso pakoso taluwaimokoso. No monoi no koi mo wiyou, na alukimonoki.”

³⁹ Ulai ikoki, Isisoyo mo, “Noiyo alukimoiwo. Yani siyolo kaluwaimono nokota mo mulu ifoluwawoi mi anakimo, somaiso mo uo imo pa yomoiso, asa monoi. Uo imo pa yomoiso.

⁴⁰ Nokoyo moiso uo mulu yo unu somiso mo, to mo moini woli na. ⁴¹ Motuwa na timonukuwo. Nokoyo Kolaisoni siyokutono iyali moiso mo iwo woliyoninakinuwomo, motu nali, Koto mo suo foli na aninoimo. Ulai afonimaiso? Kolaisoni siyokutono iyali moi fasikomo monoi, no monoi no.”

Mulumolo luwai nokoso ainiko ifoluwaiko aino imo.

(Matiyu 18:6-9; Luko 17:1-2)

⁴² Ti monoi ikoki, siyokawi imo mo, na ikoki, “Noko mo mulumolo luwaimono nokotafaso aini ifoluwaiyakimo, wiyou, siyoliso na uwoyoimo, mulumolo luwaimono nokota aini ifoluwai foli monoi. Nokoyo iwo utaiso tukolo silakinomo,

tomoki siyoliyo imo molomai konosuwakaiyakinomo, no mo koufasu. Mulumolo luwai-mono nokota aini ifoluwai foli mo soliyakiso na uwokaiyoimo.

⁴³ Nainoyo molo koiyauso kalumaniyakinimo, na pa kokolofoliko taikiyo. Nonani naino no kalumanini no, nonaniwoi tolakinimo, no mo waliyo muwoi, wonikaluso sopokumono somiso taso na manoinimo. Nainoso kokolofolikakinimo, no mo waliyo, molo koiyauso pa aluwaiyoiniso, aniyopa poi poi toloinimo. ⁴⁴ [Sokolo Nokota Waini auso si noko mo

“omokoyo na tonoko manono. Ulai pa tokolikalimoiso, nonani omoko mo. Aniyopa poi poi na tosimoi. Ta mani, aniyopa poi poi na totanomoi, pa sopokumonomoiso.”]

⁴⁵ Fonayo molo koiyauso kalumaniyakinimo, na pa kokolofoliko taikiyo. Nonani fona no kalumanini no, nonaniwoi tolakinimo, no mo waliyo muwoi, wonikaluso taso na afoli taikiyoinimo. Fona kokolofolikakinimo, no mo waliyo, molo koiyauso pa aluwaiyoiniso, aniyopa poi poi toloinimo. ⁴⁶ [Sokolo Nokota Waini auso si noko mo

“omokoyo na tonoko manono. Ulai pa tokolikalimoiso, nonani omoko mo. Aniyopa poi poi na tosimoi. Ta mani, aniyopa poi poi na totanomoi, pa sopokumonomoiso.”]

⁴⁷ Molo siyayo molo koiyauso kalumaniyakinimo, na pa solifoli taikiyo, nonani molo siya mo. Molo tiwoi tolakinimo, no mo waliyo muwoi, wonikaluso taso afoli taikiyoinimo. Molo siyaso solifoli taikiyakinimo, no mo waliyo, molo

koiyauso pa aluwaiyoiniso, Kotoni auso amiyoinimo, na samukuyoinimo. ⁴⁸ Sokolo Nokota Waini auso si noko mo

“omokoyo na tonoko manono. Ulai pa tokolikalimoiso, nonani omoko mo. Aniyopa poi poi na tosimoi. Ta mani, aniyopa poi poi na totanomoi, pa sopolomonomoiso.”

⁴⁹ Nofuwa noko mo mamoyo tuluwaulu manokoni. Noinoso na, tayo mo noko nokolaloso na sakoloukoimo, ⁵⁰ Mamo mo itouniyaimo na. Ulai mamo koiyaumakimo, usutono no moloi tano monoi? Usutonowoi muwai. Ulai ti monoi no moloi yo monoi, woi, usutono tano monoi no? Noinoso moi mo mamo ititouni komiyai, na pa siwo. Uo imo noiyo ikuwanoiwo. Na pa asisikuwanowo.” Siyokutono iyaliso aino na ikaloki, siyokawi imo mo.

10

Noni afolikaiso aino imo.

(Matiyu 19:1-12; Luko 16:18)

¹ Nosai no mo; Isiso mo Kopanaumo nokonuso utukaimoki, Yutiya asiso monoi manoki. Yotano iwo tokosiyaikaiyo tiki, iwo ilo ausaimiso. Noma no mani, noko nokolalo molopoi mo ukouniyaikokuya tumokino, Isoni auso. Na aiyolokoki. Kotoni imo no paiyolokalo manoki no, ainoso na.

² Nosai no mo; Falisi moloso aluwai noko siyai mo na louwa imo kiya tumokino, “A, koini aniyopa molo no waliyo noni afolikaiso no? Au poimo.”

³ Isiso mo fowakoki, “Musiyō no hani imoso kumokaiki?”

⁴ Na imokino, “Musiyō waliyo yomuki, na kumokaiki, “Noko mo noni afolikaiso monoi yo mo, paso kumotisumo, na afolikaisumo.”

⁵ Ulai Isiso mo na ikoki, “Momaiyo kukamokokai manonuwo, no monoi no mo Musiyō ainoso kumokainonikinuwo, nokolalo salosokai monoi mo. Ulai noino mani, tiyomuko,

⁶ “Tokuwa toku, Kotoyo hani hani no mulumoloko manoki mo, na auwonouluki. Nanomuwoi toniyoiwoi mani, na mulumolokoki, na tolokino.”

⁷ “No monoi no mo, sauwo nokota mo atino apitono noko tiso utukaikumo, kwamitonoso na kunaliyaisa tumumo. ⁸ Toti mo au mo tomoso na, mulu mani, tomoso na tiyousino.”

No monoi no au fofamo pa totolonoso, au tomoso na totolono. ⁹ No monoi nosu mo Koto mo yasoi muwokokaiki, toti mo. Noko no moloi afolikaiso monoi?” Falisi nokoso ainoso na ikoki, Isiso mo.

¹⁰ Nosai no mo; nuso tiki mo, siyokutono iyaliyo imokino, nonani imo folosai monoi.

¹¹ Na fowakoki, Isiso mo, “Nokoyo totani noni afolikaisakimo, noni siyaso kausakimo, to mo uloliyo nokota na, totawoi nukonuso koiyau-soimo. ¹² Noniyo totani nokoso utukaimakimo, noko siyaso auwanakimo, to mo uloliyo nukonu nali.” Siyokutono iyaliso aino na ikoki, Isiso mo.

Isisoyō alalo mulu uku aino imo.

(Matiyu 19:13-15; Luko 18:15-17)

¹³ Nosai no mo; alalo lolofa koliyoniyo tumo liyai manokino, Isisoni auso, nainoyo

isikokaikalo monoi. Ulai uo imo na ikokino, siyokutono iyaliyo. ¹⁴ Ulai Isiso mo nonani imo kwaiki mo, mulu atolokomoki, amiso na ikoki, siyokutono iyalisi, “Tofolo na pukwaikokaiwo, alalo mo yani auso mo waliyo na tuo. Hani monoi talukikonuwo? Noko komaso noko mo ninani alalo komiyai no tosi no, toiso tosamukukomoi, Kotoyo mo. ¹⁵ Motuwa na timonukuwo, Kotoyo noko nokolaloso samukuka tumakimo, alaloyo na iyamoimo, “Waliyo na posamukumoka tumo.” Moi mo aino iyamo somiso mo, Kotoyo pa samukukomoinuwoso.” Aino na ikoki, Isiso mo.

¹⁶ Nosai no mo; alalo mo na ufufalo tolikoki. Komumai mo nainoyo na isikokaikaloki, na ikoki, “Koto mo na tofasikomo manonuwo.”

Ilolu molopoi nokota aino imo.

(Matiyu 19:16-30; Luko 18:18-30)

¹⁷ Nosai no mo; Isiso mo louwa manoki, ulai noko mo fuma tumoki, alokomu losiyaiko una tumoki, na imoki, “Aiyolokomomoko itouniyaimo nokota, yo no moloi yoimo, woi, aniyopa poi poi yousi itouniyaimo monoi no?”

¹⁸ Ulai Isisoyo na imoki, “Hani monoi tokaluwaimononi, itouniyaimoso no? Koto saso mo itouniyaimo na. ¹⁹ Nono mo Kotoni ami imo mo sai na, noino. Noko mo noiyo tukoloi, noko kwami nukonu mo noiyo uwokaisoi, noiyo polamokoi, noko siya monoi noiyo ifoluwai unoi, nokoni ilolu noiyo i watiyoi, anoni apono noko tiso na pa kisosomikomoi. Kotoni imo nino, nono mo sai. Na piyomu.”

²⁰ Na imoki, nonani nokota mo, “Aiyoloko-momoko nokota, alusai na taluwaikomoi, nonani imo komaso mo.”

²¹ Nosai no mo; Isiso mo nonani nokotaso kwaiki, mulu unuki, na imoki, “Mulu siya mo amai piyo. Nani ilolu mo ilolu somiso nokoso na pa wautiyalo, ilolu komaso mo. No monoi no suo foli monoi anoinimo, kumokiso. Wau niko uwai; yoso pa aluwaimoniyo tumo.”

²² Ulai noko to no mo, to mo nonani imoso kwaiki, amuwaso mulu na uwoki, ilolu mulu na kaloki. Ulai afonimaiso nokota? Ilolu molopoi nokota nali. Isisoso utukaimoki, na manoki.

²³ Nosai no mo; Isiso mo siyokutono iyaliso kokaloki, na ikoki, “Ilolu molopoi noko no Kotoni auso no moloi toimo, asi no samukukaki no? Wiyou, nonani mi mo siyoli, muluso nali no.”

²⁴ Nosai no mo; siyokutono iyali mo nonani imoso no kwaikino mo, na mulumoloko manokino. Ulai ti monoi na ikoki, Isiso mo, “Woli iyali, noko no Kotoni auso no moloi toimo, asi no samukukaki no? ²⁵ Siyokawi imo na pukwaiwo. Kamilo koloni siyoli no moloi lotiso monoi, iwoi nilini i poiso no? Moloi lotiso monoi, to mo sosoli. Ilolu molopoi nokota, to no Kotoni auso no moloi amiyo monoi, asi no samukukaki no? Moloi amiyo monoi, to mo sosoli. Ulai ya timonukuwo. Kamiloni mi, iwoi nilini i poiso lotiso monoi, nonani mi mo koufasu. Ilolu molopoi nokotani mi, Kotoni auso amiyo monoi, nonani mi mo soliyaki, muluso nali.” Siyokawi imo mo aino na ikoki.

²⁶ Ikoki mo; siyokutono iyali mo siyoliso na kufaukoki, na lukasikuwanalokino, “Ulai aino

mo, noi nokotayo no waliyo no moloi amiyoimo, Kotoni auso no? Noi no samiyaikiyoimo?”

²⁷ Isiso mo kokaloki, na ikoki, “Nokoyo no ulai moloi yo monoi? Kotoyosu mo waliyo. Totayososu mo hani hani mo waliyo na tiyomoi.”

²⁸ Nosai no mo; Pitayo imoki, “Koi mo kokaini asi yasoi na utukaikalokinoki, iloluwoi mani, utukaikalokinoki. Nonoso taluwainiyo tumonoki. Motu na piyomu.”

²⁹⁻³⁰ Na ikoki, Isiso mo, “Motuwa na timonukuwo. Mulumolo luwaimono noko, Kotoni imo itouniyaimo no lukasikalo no, toi mo hani hani utukaiko liyaiyakinomo, suo foli monoi mo siyoliso na nikoimo, ulai koufa, soliyakiso na nikoimo, asimai simai. Namolimaiso mani, aniyopa poi poi si itouniyaimoimo. Motu na, nu, auwatono iyali, inaitono iyali, atino iyali, apitono iyali, alalo, isi, no mo utukaiko liyaiyakinomo, suo foli monoi mo soliyakiso na nikoimo, nu molopoiwoi, auwatono iyali molopoiwoi, inaitono iyali molopoiwoi, atino iyali molopoiwoi, alalo molopoiwoi, isi molopoiwoi, nonani hani hani tonofalowoi na soimo. Aino sinonakimo, uo nokoyo uwokaikoinomo. Namolimaiso Kotoni auso na si itouniyaimoimo. ³¹ Ulai noko sisiyoli siyai lolaimai no tosi liyai no, toi mo afonimaiso na soimo. Afonimai noko mo sisiyoli na soimo.” Aino na ikoki, siyokutono iyaliso.

Isisoyo tau monoi yomuki, asa tukolomono aino imo.

(Matiyu 20:17-19; Luko 18:31-34)

³² Nosai no mo; Yolusolimo molo na nuki. Isiso mo toku na tolononikoki. Siyokutono iyali mo

namolisai, na mulumolokalo manokino. Noko nokolaloyo no aluwaikokino no, toi mani, na kokolokaloki.

Nuwalo manoki mo, Isiso mo noko molo tiwoi nokoso foukoki, kwasai koliyo noki. Nosai no tota uwokai aino imo monoi lukasiyoluwaikoki. ³³ Na ikoki, “Na pukwaiwo, konoi mo Yolusolimoso na tonukoni. Asa, asi asi noko nokolaloni noko siyoli nokota yo mo nokotalo iyalini nainoso kiyomonoinomo. Lotu samukuko noko sisiyoliwoi Musini imo sai sisiyoli nokowoi, toini auso na kiyomono taikiyoinomo. Imo na lukaso unumonokaiyoinomo, tukolomono imo monoi mo. Noko nokonu nokoni nainoso na kiyomonoinomo. ³⁴ Na alisiyoli yoluwaimonoinomo, usuwoyo aso kolomonoinomo, noko nokonu nokoyo, suwai suwai moloyo wasomonoinomo, na tukolomonoinomo, yau. Amoloki tiwoi mo uwai; ulo siya mo yausai ifou na auwoniyuwoimo.” Isiso mo aino na ikoki.

*Noko sisiyoli tolo mulu aino imo.
(Matiyu 20:20-28)*

³⁵ Nosai no mo; Sipitini alalo tiyo mo Isisoni auso tumokino, Yamisowoi Iyonowoi. Na imokino, “Aiyolokomomoko nokota, koti mo tutolumonoki, siya hani monoi. A, koti no waliyo tuwaiyomimokoni?”

³⁶ Na ikoki, “Moti no ya hani uwokomo monoi tiyonuwo?”

³⁷ Na fowakino, “Ami siyoliwoi tola tumakinimo, koti mo nonowoi yousikaino monoi tiyonoki. Siya mo nainasai siya mo sokonisai yousi monoi

tiyonoki, noko sisiyoli ti tolo monoi. Nonayo piyomu.”

³⁸ Ulai Isiso mo noko tiso na ikoki, “Nonani hani monoi no tutolumomononuwo no, moti mo sai muwoi. Moti mo aluwaimonakinuwomo, iyanoko uwokomoinuwomo, asa komiyai, iyanoko sisiyoli nali no. Moti no waliyo?”

³⁹ Na imokino, “Koti mo waliyo.”

Na ikoki, “Motu na, iyanoko na uwoyoinuwomo, iyanoko sisiyoli na. ⁴⁰ Ulai yani auso yousi nokota ti muwoko monoi, no mo yani hani muwoi, nainasai yousikainowoi sokonisai yousikaino monoiwoi. No mo yani hani muwoi. Nonani yousi ti mo yani Apouyo noko ti monoi yasoi na foukaitiki.”

⁴¹ Nosai no mo; siyokutono iyali noko naino ti, toi mo nonani imoso kwaikino mo, mulu atolokomo ukukino, Yamisowoi Iyonowoi monoi.

⁴² Ulai Isiso mo aliyonikoki, na ikoki, “Moi mo sai, noko nokonu nokoyo no tiyamo uku no, noko sisiyoli, toi mo totamiyoluwaiko manono, toini noko nokolaloso. Nokotalo iyali mani, talo-toluwaiko manono, totaini nasu wosuwoimai no tosi no. ⁴³ Momaisu mo nonani moloso noiyo aluwaiyoio. Moi nokota mo siyoli tolo mulu yakimo, to mo moini mi ano fasikomo nokota na tolumo. ⁴⁴ Moi nokota mo totawoi nokota tolo mulu yakimo, to mo noko nokolalo komasoni nasu wosuwoimai na tolumo, suomoso monoiso mi ano nokota nali. ⁴⁵ Asa, asi asi noko nokolaloni noko siyoli nokota yo mani, moiyo fasimono monoi pa amukonokiso. Yo mo moi monoiso na fasikoma konokinukuwo, ifou kolisoikuwomo.

Afonimaiso kolisowoi muwoi, suo mo na kalo unoikuwomo, no monoi no noko molopoi noko moi soinuwomo, aniyopa poi poi.” Isiso mo aino na ikoki, siyokutono iyaliso.

*Molo kau kau nokota itouniyaimokai aino imo.
(Matiyu 20:29-34; Luko 18:35-43)*

⁴⁶ Nosai no mo; Isiso iyali mo Iyoliko nokonuso tiki mo, ulai nosai no mo na utukaimokino. Noko nokolalo molopoi molopoiyo aluwaikokino. Utukaimokino mo; Patimiya, Timiyani awitono mo molo kwamai na piyousikainoki. Molo kau kau nokota na, muwoni ni monoi pikomosiki, “Muwoni na ponimonowo.” ⁴⁷ Isiso, Nasolito nokota, to tumo imoso no kwaiki mo, siyoliso na imaloki, “Isiso, nono mo Toiwini nakosaitono, na pomulu unumono, na pofasimono.” ⁴⁸ Noko nokolalo molopoiyosu ikimokino, “Oi, wosu woso.” Ulai siyoliso amai imalo manoki, “Nono mo Toiwini nakosaitono, na pomulu unumono, na pofasimono.”

⁴⁹ Nosai no mo; Isiso mo na tola tumoki, noko nokolaloso ikoki, “Na paliyoniwo.” No monoi no molo kau kau nokotasalo aliyonikino, na imokino, “Mulu noiyo kaloi. Na pauwoniyoyu. Nono monoi na taliyonini.” ⁵⁰ No monoi no fulomu tuno asifoliki mo, Isisoni auso amunoki.

⁵¹ Nosai no mo na imoki, Isisoyoyu mo, “Nono no ya hani uwo monoi tiyoni?”

Molo kau kau nokota mo na imoki, “Aiyolokomomoko nokota, yani molo ti poposaso ulukomomono.”

⁵² Nosai no mo; Isiso mo na imoki, “Na pomoi, waliyo tomulumolo luwaimononi, no monoi no

mo waliyo na totoloni.” Lolai siyaso to mo waliyo na toloki, na foinalikoki. Isisoso na aluwaiki, Yolusolimo molomai.

11

Isisoyo Yolusolimo nokonu siyoliso loti aino imo.

(Matiyu 21:1-11; Luko 19:28-40; Iyono 12:12-19)

¹ Nosai no mo; Isiso iyali mo Yolusolimo nokonu siyoli aumoifaso tiki mo, nokonu lolofa tiso fiyamosiya tumokino, Pitifaki nokonuwoi Pitano nokonuwoi. Oli yu kiyoku kwamai tanono, nokonu ti mo.

Tiki mo; nosai no Isiso mo siyokutono noko tiso na iko taikiyoki, ² na ikoki, “Nokonufaso na pomanowo, na pa lotiwo, nokonu aumoifaso ni tokinuwo no. Lotakinuwomo, lolai siyaso na kiyoinuwomo, hosofa mo. Konosuwakaiso kiyoinuwomo. Toku nokoyo yousa yowoi muwoi. Na pako fololokomowo, yani auso na pako kiyomomona tumowo. ³ Ulai nokoyo utolumakinuwomo, “Hani monoi tiyonuwo?” Noino na pako imowo, “Siyoli Nokotayo timoko taikiyo, ninani hosofa kiyomo monoi. To mo somaiso ifou amai na kiyomo taikiyoinimo. Mulu mo noiyo kaloi, awa.” Isiso mo aino na iko taikiyoki.

⁴ Nosai no mo; toti mo yasoi, hosofa mo kiya tumokino, nu itu lotimai konosuwakaiso, molo kwamai. Na fololokomokino. ⁵ Ulai aumoifaso si nokoyo na ikokino, “Moti no hani monoi tiyonuwo? Hosofa no hani monoi tofololokomonuwo?” ⁶ Ulai toti mo Isisoyo no ikoki

no, nonani imososo na ikokino. No monoi no mo waliyo na iyamoki, hosofa kau monoi mo.

⁷ Nosai no mo; yasoi, hosofa kiyoma tumokino, Isisoni auso mo. Totini tuno mo hosofani namoli tonimai na akaikoma yokino. Akaikoma yokino mo; Isiso mo na yousikaina yoki.

⁸ Nosai no mo; noko nokolalo molopoi mo tuno mo molomai asisikaiya tumo liyaikino, na soikai unalokino. Siyai mo iwasuwo mi tofu iyo tumokino, isisai, molomai na isikokaiya tumokino. To tumo monoi molokimokino, no monoi no yokino. ⁹ Siyai mo toku toku tolononikino, siyai mo namolisai tiki, na isalo niyalokino, siyoliso na iyamaloki,

“Na tomolokimokoni. Ninani nokota, Noko Siyolini amimai ni totumo no, tani siyolo na tokaluwaiyaloukoni. ¹⁰ Moini aniyopa, Toiwi, tota komiyai tosamukumoka tumo. No monoi no tomolokimokoni. Siyoliya Nokotani siyoloso na tomolokimokoni.”

Aino iyamaloki. ¹¹ Nosai no Yolusolimo nokonuso fiyamosiya tumokino. Isiso mo lotu nu siyoliso lotiki, na ki kiyaloki. Ulai ulo mo ku poki. No monoi no mo noko molo tiwoi noko koliyo fuki, Pitano nokonufaso sanoki, ulololi mo.

Sipoki wamo somiso aino imo.

(Matiyu 21:18-19)

¹² Ulai amuwosai ifou, Pitano nokonusai utukaimokino, Yolusolimo nokonu siyoliso monoi nuki. Isiso mo tiya na kaloki. ¹³ Sipoki aso kosoki, molo kwa aluwamaifa tolososo. Suwo mo soni siyoli. Nosai no aumoifaso na kosanoki, sipoki wamo monoi. Ulai wamowoi muwoi,

uwofa, suwo saso. Ulai afonimaiso, wamoko popo pa toiso. ¹⁴ Ulai Isisoyo nonani sipoki aso na isoki, “Wamowoi noiyo si manoi.” Siyokutono iyaliyo nonani imoso na kwaimokino.

Lotu nu siyolisai noko amiyaikiyoko aino imo.

(Matiyu 21:12-17; Luko 19:45-48; Iyono 2:13-22)

¹⁵ Nosai no mo; Isiso mo Yolusolimo nokonuso tumoki mo, lotu nu siyoliso lotiki. Hani hani suo suomoko noko iyaliso na amiyaikiyoko taikiya tiki. Muwoni suo suomoko nokoni kotisokoso na alokwi wati taikiyoki. Anomu suo suomoko nokoni sinono hani mani, na alokwi wati taikiyoki. ¹⁶ To mo wiyou yomuki, lotu nu poiso suo suomoko monoi mo. Na yomuki, “Ilolu iyo ti liyai mo wiyou tiyomu, yo mo.” ¹⁷ Kotoni imo aiyolokoki, na ikoki, “Kotoni puko imoyo mo na tiyomuko,

“Yani nu mo asaso utolumomono nu na kaluwaiyoinomo. Asani nu poiso mo asi asi noko nokolaloyo imo lukaso nimonoinomo.”

Ulai moisu mo noko nokolaloni muwoni ti wati manonuwo. Wiyouwa wiyou, ni mo polamoko nu muwoi.” Aino na ikoki, Isiso mo.

¹⁸ Nosai no mo; lotu samukuko noko sisiyoliwoi Musini imo sai sisiyoli nokowoi, toi mo Isoni imo kwaimokino mo, to tukolo molo monoi lukaso unukino. Ulai tukolo monoi nimokino. Noko nokolaloyo tani aiyoloko monoi kufaukoki, no monoi no.

¹⁹ Nosai no mo; amoloki mo; Isiso iyali mo yasoi, nokonu siyolisai utukaimokino.

Mulumolo luwaiya nokotayo Kotoso utolumo aino imo.

(Matiyu 21:20-22)

²⁰ Amuwoisai somosai ifou nuki mo, molo-mai sipoki aso na kosokino, somaiso na somoso taikiyoki. Totiwoi samo samokokai. ²¹ Pita mo nonaniso no kosoki mo, mulumolokoki, Isisoso na imoki, “Aiyolokomomoko nokota, fai na sipoki a uo imo ni isani mo, na somoso taikiyo.”

²² Nosai no mo; Isiso mo na fowakoki, “Kotoso na pa mulumolo luwaiwo. ²³ Motuwa na timonukuwo. Yu ni tolo no, nokoyo nosoniso imakimo, “Mamo iwo siyoli mulumai potolano,” yu mo na tolanoimo. Motu na, mulu tiwoi somiso nokotayo mulumolokakimo, “Ya ni tiyomu no, nonani imo mo motu na fiyamosiyoimo,” Koto mo nonani imo na kwaiyoimo, na yononinoimo.

²⁴ Ulai ti monoi na timonukuwo, mulumolo luwai noko moiyo hani ano monoi Kotoso utolumakinuwomo, nonani hani mo waliyo na anoinuwomo, Kotoso noino imakinuwomo, “Motu na, nonani hani mo Kotoyo na amokoimo.” ²⁵ Kotoso utolumo monoi yakinuwomo, toku mo uo imo na pa tokosokikowo. Kopokoiyaukomo foli monoi mo nokoso iko somiso mo, moini Apono, kumokiso ni you tolokaino no, to mani, moini molo kopokoiyau monoi imo mo futo. ²⁶ [Ulai moi mo imo tokosokiko somiso mo, moini Apono, kumokiso ni you tolokaino no, to mo moini molo koiyau foli monoi imo mo futo muwoi, amai.”] Siyokutono iyaliso aino na ikoki, Isiso mo.

Isiso no noini amiyo mi ano aino imo mo.

(Matiyu 21:23-27; Luko 20:1-8)

²⁷ Nosai no mo; Isiso iyali mo ifou tiki, Yolu-solimoso. Lotu nu siyoli poimai liyaiki, Isiso mo. Liyai manoki, lotu samukuko noko sisiyoliwoi Musini imo sai sisiyoli nokowoi Isolilo nokotalo iyaliwoi, toi mo kiya tumokino, ²⁸ na imokino, “Noini amiyo nonani mi ano monoi no? Noiyo imo taikiyokini?”

²⁹ Na fowakoki, “Yo mani, imo siya utolumo monoisu na tiyo. Yani imoso fowamonakinuwomo, suo foli monoi mo imono taikiyo nokota monoi aino imo na imoikuwomo. ³⁰ Iyono mo noko mo iwoso puluwako manoki. No mo asini hani poimo, kumokini hani poimo. Mloi tiyamonuwo, na pimonowo.”

³¹ Nosai no mo; totai amu imo lukasikuwanokino, na iyamoki, “Moi mo iyamakikonimo, “No mo kumokini hani nali no,” to mo imokoimo, “Hani monoi totani imoso pa mulumolo luwaikinuwo?” ³² Ulai iyamakikonimo, “No mo asini hani nali no,” noko nokolaloyo na uwomokoimo.” No monoi no kokolokoki. Ulai afonimaiso? Noko nokolalo komaso noko mo Iyonoso waliyo mulumolo luwaikino, iyamoki, “Kotoni mulu lukasiko nokota na.” ³³ Totai amu lukasikuwanokino mo; Isisoso na imokino, “Koi mo sai muwoi, Iyono no iwoso uluwako no noini amiyo, woi? Noiyo poimo imo taikiyoki.”

Nosai no mo ikoki, “Noinoso na, yo mo pa imoikuwoso, yo mani, noiyo poi imono taikiyoki, yani mi ano monoi mo.”

12

Siyokawi imo, isi samuku noko kopokoiyau monoi.

(Matiyu 21:33-46; Luko 20:9-19)

¹ Nosai no mo; Isiso mo nokotalo iyaliso aiy-olokoki, siyokawi imo sopo posasokoki, na ikoki, “Noko mo aliyoli ali na tikaiyalo, isiso. Ikai uwai; tokoki fiyaikalo. A wamo kunoliko monoi asi i taikalo, isi poiso. Samukuko nokotani nu sopofa tokononikai. Nosai no isi mi ano nokoso na tikano, “Yani isi na posamukumonowo.” Ikano mo; noko nokonu nokoni asiso na tomoi.

² Nosai no mo; wamo wamokomai nonani nokota mo mi ano nokotaso timo taikiyo, isi samuku nokoni auso. Na timo taikiyo, “Isini no siyai na pimonano.” ³ Ulai isi samuku noko mo nonani mi ano nokota tuwono, na tuwasono, afonimaiso ifou tamiyaikiyo taikiyono. Isi aliyoli pa toninosa, niwoi muwoi.

⁴ Nosai no mo; ti monoi mani, mi ano nokota siyaso timo taikiyo. Ulai nonani nokota mani, komumai tuwasono, na tuwokaino. ⁵ Nosai no mi ano nokota siya timo taikiyo. Ulai na totukolono, yau. Ulai siyasonuso noko molopoi tiko taikiyalo. Siyai mo tuwasoulino. Siyai mo na totukuwolino, yau yau.

⁶ Iko taikiyalo mo; nosai no mo; mi ano noko mo uwai. Awitonosu mo amai totolo. Wiyou, apitono mo mulu siyoli tunu. Ulai na timo taikiyo, tiyomu, “Yani aluso auwosiwaiyoinomo.” ⁷ Ulai isi samuku nokoyo awitono tumoso tukwaino mo, totai amu tikuwanono, “Anunani nokota mo amuwoi tino mo apitononi isi kwalomai monoi

na anoimo. Moi soi, niya totukolokoni. No monoi no ninani isi mo momaini na ano monoi.”
⁸ Ikuwanono; awitonoso na tokomikaino, na totukolono, yau. Asiyofoloso tafoliyo funo.

⁹ Moloi woi? Isi kiyo nokotayo mo moloi poimo uwokoi. Ya timonukuwo, isi samuku noko iyali mo isi kiyo nokotayo na tukuwoliya tumoimo. Isi mo noko siyaiso na atiya tumoimo, samuku monoi. ¹⁰ Nakomo moi mo Kotonu puko imo siyaso mo kokowoi muwoi. Ninoinosu niya tiyomuko,

“Nu kololi nokoyo a moki mo afoli taikiyokino, piyamoki, afonimai a koiyauwo. Ulai Siyoli Nokotasu mo nonani a moki na ikaiki, sopo i a na. ¹¹ Noko Siyoli mo aino na yoki. Koiyo tokinoki mo, no mo itouniyaimo nali no.”

Aino tiyomuko.” Siyokawi imo mo ainoso na ikoki, Isiso mo.

¹² Ikoki mo; nokotalo iyaliyo kominalomano monoi louwa. Toi mo sai na, toi monoi yomu ukuki, no monoi no kominalomano monoi louwa fi. Ulai noko nokolalo monoi nikokino. No monoi no tofola, na utukaimokino.

Takiso muwoni aino imo.
(Matiyu 22:15-22; Luko 20:20-26)

¹³ Nosai no mo; nokotalo iyaliyo imo lukasikuwanokino, “Isisoni imo monoi tukwailuwaimokoni. Imo koiyau imoso yomakimo, komanoso na faumikano monoi.” No monoi no Falisi moloso aluwai noko siyaiwoi Hiloni nokowoiso iko taikiyokino. ¹⁴ Isisoso mo na ima tumokino, “Aiyolokomomoko nokota,

koi mo sai, nono mo imo motu nokota nali no. Nonoso no moloi aini monoi, nokoyo no? Imo alinoso na tiko manoni, noko sisiyoliwoi afonimai nokowoiso. Kotoni molo monoi na taiyolokalo manoni. Motu imo saso na tiko manoni. No monoi no mo na pimoko. Moi no takiso muwoni no waliyo toni manokoni, Lomo nokota siyoliso no, Sisiso no? ¹⁵ Waliyo poimo, wiyou poimo, na pimoko.”

Ulai Isiso mo sai, toini mulu monoi mo, topoko saso. Na ikoki, “Hani monoi louwa tainimono ifoluwaimononuwo? Tomoki muwoni siya pasomonowo. Yo tokoso.” ¹⁶ Tomoki muwoni asononikino. Na ikoki, Isiso mo, “Komuwoi muwoni no noini na, woi? Noini siyolowoi taso?” Na imokino, “Sisi, Lomo nokota siyolini nawoi siyolowoi taso.”

¹⁷ Nosai no mo; na ikoki, “Sisini hani mo Sisiso na poniwo. Kotoni hani mo Kotoso na poniwo.” Wiyou, na mulumoloko manokino, tani imo monoi mo.

*Yausai auwonoulu aino imo.
(Matiyu 22:23-33; Luko 20:27-40)*

¹⁸ Nosai no mo; Satusi moloso aluwai noko mo Isisoso ima tumokino. Toi mo noko no mo, no tiyamomoi no, “Yau yau noko mo ifou pakoso auwonouloiso.” ¹⁹ Isisoso na ima tumokino, “Aiyolokomomoko nokota, Musini aniyopa imoyo mo noino na tiyomuko, moi monoi mo. Noniwoi nokota mo ali somisomai kalo mo, tani noni mo auwatonooyo na kausumo, to kwalomai monoi. Alu kiyakinomo, nonani alu mo auwatono kwalomai monoi na tolummo. ²⁰ Koi timonoki, noino,

toku auwa auwa noko iyali nano siya, 7 na siki. Imu alu mo noni na kausoki, ali mo kiwoi muwoi, nosai no mo yau.

²¹ Nosai no mo; Nokiyamoyo kausoki, auwatono kwalomai monoi. To mani, ali mo kiwoi muwoi, yau. Noinoso nali no, Yamu alu mani, nonani nukonu kausoki, yau. ²² Noino noinoso nali no. Imaliwoi Imamuwoi Imowawoi Liyaliwoi, toi komaso mo nonani nukonusoso na kausalo manokino, ulai aliwoi kokowoi muwoi, yau yau. Namolisai mo nonani nukonu mani, yau, yasoi na kalosoki. ²³ Ulai yau yau noko mo ifou auwonoulakimo, nonani nukonu no noini kwamitono tolosoimo, noiyo kausoimo? Toku nano siyawoi auwatono noko koli koliyo kausalo manokino.”

²⁴ Nosai no mo; Isiso mo na fowakoki, “Moi mo Kotoni puko imo mo sainowoi muwoi. Kotoni ami mani, sainowoi muwoi. No monoi no afonimaiso na tiyamonuwo. ²⁵ Yau yau noko nokolalo auwonoulakimo, toi mo pa kolikuwanoinoso. Kotoni kumoki noko komiyai na soimo, susauwoso.

²⁶ Ulai yau yausai ifou auwonoulu monoi ya na timonukuwo. Nakomo moi mo Musini puko imo mo kokowoi muwoi, afaso fofoumo aino imo mo. Nonani aino imo mo Kotoyo Musiso lukaso wiyononiki, toku kolikali noko monoi, noino,

“Yo mo Apolofamoni Koto, Isakoni Koto, Yokoponi Koto nali no.”

²⁷ Koto mo kolikali nokoni Koto muwoi, amai si nokoni Koto na. Moi mo sai muwoi. Sosoli.” Aino na ikoki, Isiso mo.

*Kotoni molo ti sisiyoli aino imo.
(Matiyu 22:34-40)*

²⁸ Nosai no mo; Musini imo sai siyoli nokota mo na tumoki, koyoso imo lukaso siso. Isisoyo imo itouniyaimo ikoso kwaimoki. No monoi no na utolumoki, “Ami imo, Kotoyo no yomukaiki no, hani imoyo tosouwaiko, komaso imo no?”

²⁹ Na fowaki, “Totawoi imo mo nisu,
“Moi Isolilo noko, moi mo na pukwaiwo.
Noko Siyoli mo Koto saso nali, moini Koto na. ³⁰ Nasu, Noko Siyoli, nonani Koto monoi mulu punu. Mulu siyoliso na pa unu. Na pa mulumoloko unu. Na pa aluwaimoi.”

³¹ Ami imo siya mo noino tiyomuko,
“Nona amu mulu no tiyo manoni no, noko nokolalo monoi mani, noinoso na pa mulu ukumoi.”

Nonani imo tisu mo ititouni.” Aino na imoki.

³² Nosai no mo; Musini imo sai siyoli nokota, to mo Isisoso na imoki, “Aiyolokomomoko nokota, motu na tiyomuni. Koto tota saso mo noko siyoli na, siya mo tolowoi muwai. ³³ Kotososo mulu siyoliso na tunukoni. Niya tomulumoloko unukoni. Niya taluwai manokoni. Momai amu mulu no tiyo manokoni no, noko nokolalo mani, ainoso mulu uku na. Nokoyo Kotoso koloni utunoni mo, no mo siyoli hani muwai. Koloni sakouloukononi mo, no mo siyoli hani muwai. Kotoso mulu unu, noko nokolaloso mulu uku, nonani ami imo tiso aluwaikakikonimo, no mo waliyo, siyoli hani nali no.” Isisoso aino na imoki, nonani nokotayo mo.

³⁴ Isisoyo nonani imoso kwaimoki mo, to mo na yomuki, “Saiwoi nokotayo na timono.” Na imoki,

“Nono mo Kotoni au aluwamai pa totoloniso. Na samukuyoinimo.”

Imoki mo; nokoyo utolumo monoi mo nimo manokino, pa utolumo manokinoso.

Kotoyo muwokai nokota aino imo.
(*Matiyu 22:41-46; Luko 20:41-44*)

³⁵ Nosai no mo; Isiso mo lotu nu siyoli poiso aiyoloko toloki, na ikoki, “Musini imo sai sisiyoli noko no hani monoi tiyamomoi, woi, “Kotoyo muwokai nokota Kolaiso mo Toiwini nakosaitonosu.” ³⁶ Ulai Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo noinomo Toiwi tota mo tani nakosaitono monoi na yomu unuki, noino,

“Siyoli Nokotayo yani Noko Siyoliso na imoki, “Yani nainasai na piyousikaino. Yousikaino manakinimo, ainoso hani nono uo noko mo nani fona wosuwoimai na soimo, yani amiyo noinomo.”

³⁷ Na pomulumolokowo. Toiwi totayosu mo kaluwaiki, Noko Siyoli na. Moloi monoi woi? Ulai Toiwini nakosaitonosu no?” Ukouniyaiko noko nokolalo molopoi tani imo no kwaimokino no, toi mo siyoliso molokikino, tani imo monoi.

Nokotalo iyalini molo koyau monoi aino imo.
(*Matiyu 23:1-36; Luko 11:37-54; 20:45-47*)

³⁸ Isiso mo aiyolokalo tolo manoki, na ikoki, “Atiyaiso na pa siwo, Musini imo sai sisiyoli noko monoi. Tuno sopo sopo asisiko monoi tiyo manono, liyai niko monoi. Asuwo noko nokolaloyo kwaiko monoi tiyo manono. Ukouniyaikomai nokoyo “woli iyali moi kuo” imo

iko monoi tiyo manono. ³⁹ Lotu numai noko-talo iyalini nu simai sinono monoi tiyo manono. Koloni wasimai mani, noinoso na, noko noko-laloyo kwaiko monoi tiyo manono. ⁴⁰ Susawi nokolalo tifuluwaiko manono, ilolu i wati monoi. Kotowoi imo lukasomai totopoko manono, imo sopo soposo tolukasalo manono, asuwo asuwo. Kotoyo noko nokolalo wauwakimo, soliyakiso na uwokoimo, wiyou, soliyakiso na.” Isiso mo aino na ikoki.

Muwoni isikokai aino imo, Kotoni mi ano monoi.

(Luko 21:1-4)

⁴¹ Nosai no mo; Isiso mo yousikainoki. Lotu nu muwoni isikokai pokili mo fokutono auseraimi tasoki, Kotoni mi ano monoi muwoni na. Noko nokolaloyo muwoni inaloso kwaiko yousiki. Na potimosiki, muwoni na pinalokaiyo tumomosikino. Muwoniwoi nokoyo muwoni mo sisiyoliso na inalokino. ⁴² Ulai sawi nukonu mo muwoni lolofa tisu na analika tumoki, ilolu somiso nukonuyo mo. Tani analiko muwoni mo siyoli muwoi, koufa nali.

⁴³ Nosai no mo; Isiso mo siyokutono iyaliso aliyonikoki, na ikoki, “Motuwa na timonukuwo. Noni sawi ni mo, ilolu somiso nukonu ni mo, to mo muwoni mo siyoli na tanalika tumo. Noko nokolalo siyaiso na tosouwaiko. ⁴⁴ Muwoniwoi noko mo muwoni molopoi mo amai na si. Walotofaso nino, Kotoso. Ulai noni to ni mo, to mo muwoni mo uwofa nali no, komaso yasoi na ni, Kotoso. Koloni no ulai haniyo suo suomokoimo?

Muwoni mo uwofa nali no.” Siyokutono iyaliso aino na ikoki.

13

Lotu nu siyoli ulalo aino imo.

(Matiyu 24:1-2; Luko 21:5-6)

¹ Nosai no mo; Isiso iyali mo lotu nu siyoliso utukaimokino mo, siyokutonoyo imoki, “Aiy-olokomomoko nokota, nu sisiyoli na pokoko, tomoki sisiyoliyo kololikino. Wiyou, nu ititouniya ititouni.”

² Ulai Isiso mo na fowaki, “Nasu, sisiyoli nu ni mo na pokoko. Ulai amuwoi tino mo na ulalokoinomo. Tomoki puwomai ni si mo, amai pa soiso. Komaso na ulaloko taikiyoinomo.” Aino na imoki, Isiso mo.

Hani hani kopokoiyauyo uwokaiko aino imo.

(Matiyu 24:3-14; Luko 21:7-19)

³ Nosai no mo; Isiso mo Oli yuso yousa yoki. Lotu nu mo tu kiki, fokutono ausaimi toloso. Siyokutono iyali siyai mo ima yokino, Pitawoi Yamisowoi Iyonowoi Anotoluwoi. Na ima yokino,
⁴ “Na pimoko, maniwoiso lotu nu ulaloinomo? Toku no haniyo fiyamosiyoimo, koi saino monoi no? Nonayo piyomu.”

⁵ Isiso mo na fowakoki, “Atiyaiso na pa siwo. Wonikaluso nokoyo aiko ifoluwaikomoinuwo.

⁶ Noko molopoi na toimo, ifoluwaikoma tumoinuwomo, iyamaloimo, “Yo mo Kotoyo muwomonokaiki, Isolilo noko moi fasikoma tumo monoi.” Wiyou, noko nokolalo molopoiso na ifoluwaikaloinomo. ⁷ Uo tukoluwano umanoso

kwaiyakinuwomo, noiyo umomalotikomoiwo, uo tukoluwano imofaso kwai manakinuwomo. Nonani hani mo toku fiyamosoko liyaiyoimo, asi fokumosu mo namolisai. ⁸ Asi siya noko mo noko siyai nokowoi uo tukoluwanoinomo. Noko nokonu noko mo toloru nokowoi uo tukoluwanoinomo. Nou nou mo asisai auwonoulu liyaiyoimo. Noko mo koloni somiso si liyaiyoimo, tiya sisiyoliyo kolikali si liyaiyoimo. Nonani hani hani kopokoiyau mo iyanoko komiyai. Nokolaloyo alalo no tokoko manono no, nonani iyanoko komiyai nali no. Lolaloso iyanoko mo koufaso, nosai no soliyaki. Kopokoiyau hani no tumaki no, no mani, toku mo koufaso, namolisai mo soliyaki soliyakikomo nali no.

⁹ Atiyaiso, wonikaluso nokoyo kiyokomoinuwomo, uo imo aiko lukaso unoinuwo, nokotalo iyalini molo timai, lotu nu lolofa poimai aiko wasoulouinuwomo, molo. Nokoyo uo imo lukaso unanoinuwomo, sisiyoli nokoso, komano nokoso mo. Ulai afonimaiso? Moi mo yoso tomulumolo luwaimono manonuwo, no monoi no uwokomoinuwomo. Noko sisiyoli nokoni molo timai sakinuwomo, Kotoni imo mo waliyo pa posasoko wiyolukowo. ¹⁰ Nonani hani hani mo namolisai, toku mo asi asi noko nokolalo komaso mo Kotoni imo itouniyaimoso na kwaiyalowumo. Nokoyo na posasoko wiyotiyalowumo. ¹¹ Uo nokoyo kiyokomakinuwomo, mulu mo noiyo kolikalioiwo, hani imoso ikonuwowo. Imo mo moiyo pakoso posasokoinuwoso. Kotoni Mulu Itouniyaimo Nokotayo na posasoko wiyonoinuwomo, no ikakinuwo no.

¹² Noko mo auwatono monoi komano nokoso uo imo lukaso unanoimo, toiyo tukolo yau imo mo. Apitonoyo mani, awitonoso ainoso nali no uwoyoimo. Alaloyo atino apitono iyaliso namoliyo alosikoinomo, komano noko iyaliso lukaso ukanoinomo, toiyo tukuwoli yau yau imo mo. Ulai afonimaiso? Yoso mulumolo luwaimono foli monoi na tukuwoliyoinomo. ¹³ Noko komaso nokoyo mulu atolokomo uninuwomo. Ulai afonimaiso? Moi mo yani noko nokolalo na. Noko mo mulu ami amiso sakimo, ainoso hani asi fokumoimo, toi mo na samiyaikiyoinomo.” Siyokutono noko toitatiso aino na ikoki, Isiso mo.

Koiyau hani monoi aino imo.

(Matiyu 24:15-28; Luko 21:20-24)

¹⁴ Nosai no mo; Isiso mo ti monoi na ikoki, “Nomai no mo ya no timonukuwo no, nomai no koiyau hani toloso na kiyoinuwomo, au nu poiso toloso. Asi uwokai koiyau hani nali no.” Mako ya na timonukuwo, noko mo ninani puko imoso kokakimo, na mulumoloko itouniyaimumo. “Nonani ulomai Yutiya asiso si noko nokolalo moi mo yu nokonuso pa uloloniyo yowo. ¹⁵ Noko mo nu komu tofumaiso you yousakimo, nu poiso tu si hani hani no moloi iya kono monoi? ¹⁶ Noinoso nali, noko mo isimai tolakimo, tuno no nuso no moloi anano monoi? ¹⁷ Nomai no, woi. Muwoliwoi nokolalo, woi. Paumai alalo atino iyali, woi. ¹⁸ Kotoso na pa utolumo manowo, fulomu popomai mo uwokomo somiso monoi. ¹⁹ Ulai afonimaiso? Afonimaiso muwai. Ulolomaiso mo siyoliso na uwokomoinuwomo. Mulu mo folokomo kaiyoinuwomo. Asi tonofalosai,

Kotoyo no mulumolokoki no, ainoso lolaiwoi ainonani koiyau fiyamosiwoi muwoi. Asi fokumomai saso siyoliso na uwokomoinuwomo. Nosai no mo uwai, ti monoi pa uwokomoinuwoso. ²⁰ Asi fokumomai mo wiyoi, na uwokomo manoinuwomo. Noko Siyoliyo fokusimo somiso mo, noko nokolalo komaso mo kolikalioimo. Ulai mulu mo ukukaiyoimo, totayo muwokokai noko nokolalo monoi, no monoi no mo na fokusimoimo.

²¹ Nomai no mo, nokoyo iyamaloimo, “Na pokiwo. Ni mo Kolaiso na, noko no mo Kotoyo no muwokaiki no, Isolilo noko moi fasikoma tumo monoi.” Siyaiyo iyamaloimo, “Na pokiwo. Kolaiso mo ausoni tolokaino.” Topoko imo aino iyamakimo, noiyo kwaikoiwo. ²² Imo topoko noko mo na iyamo liyaiyoimo, “Yo mo Kolaiso.” Siyai mo iyamaloimo, “Yo mo Kotonu mulu lukasiko nokota.” Mulu ifolaluwawoi mi sisiyoli ano topoko ifoluwaiko liyaiyoinomo, folo folo. Kotoyo muwokokai noko nokolaloso louwa ainiko ifoluwaikaloinomo. ²³ Atiyaiso na posiwo. Nonani hani fiyamosoko somisomai, yo mo yasoi imonukuwo.” Aino na ikoki, Isisoyo.

Asi asi noko nokolaloni noko siyoli nokota tumo aino imo.

(Matiyu 24:29-31; Luko 21:25-28)

²⁴ Nosai no mo; Isiso mo na ikoki, “Nonani hani sisiyoliyo uwokomo uwai; nomai no

“ulo mo na sopokumonoimo, amu mani, pa wisoi. ²⁵ Amoloku mo kumokisai na kiyalo kono liyaiyoimo. Hani hani sisiyoli kumokiso you si, nonani hani mo kumolokoimo.”

²⁶ Nomai no mo, ya amukonoimo. Asi asi noko nokolaloni noko siyoli nokota yo mo na amukonoimo. Yo amukonosu you kimonoinomo, noko nokolaloyo, kuomai amukonosu. Wiyoi, ami siyoliwoi amukonoimo, Kotoni saponi yakomaiso. ²⁷ Nosai no mo; yani kumoki noko iyaiso na iko taikiyo liyaiyoimo, asayo muwokokai noko nokolaloso mo kolisalo monoi. Isaino ti liyaiyoimo, ausaino ti liyaiyoimo, aumoifawoi aluwaisaiwoi asi asi komaso asisai.” Aino na ikoki, Isiso mo.

Sipoki suwo aino imo.

(Matiyu 24:32-35; Luko 21:29-33)

²⁸ Nosai no mo; Isiso mo siyokawi imo ikoki, sipoki a aino imo mo, na ikoki, “Sipoki aso tokoko manonuwo. Touwo mo iwowoi totu si mo, iwasuwo tomu tonofalo na tomomoloko taikiyo. No mo moi mo sai, fumu itouniyaimo monoi. ²⁹ Noinoso nali, ulo sopoku hani haniso kwaikalakinuwomo, moi mo sai, ya aumoifaso na amukonoimo. ³⁰ Motuwa na timonukuwo. Noko komaso noko kolikali somisomai, nonani hani hani mo na fiyamosokaloimo. ³¹ Kumokiwoi asiwoi mo uwaimo taikiyoimo. Yani imosu mo amai na tanoimo.” Isiso mo aino na ikoki.

Ifou amukono monoi aino imo.

(Matiyu 24:36-44)

³² Isiso mo ulai ikoki, “Yo amukono monoi, ulai noko no moloi saino monoi? Maniwoiso poimo. Kotoni kumoki noko mani, ulai toi no sai? Totani awitono, yo mani, sai muwoi. Apou Siyoli totasu mo sai. ³³ Atiyaiso na pa si manowo. Atiyaiyasu. Moi mo sai muwoi, maniwoiso

poimo tumoi. ³⁴ Ainonani mo nokoyo totani nu utukaimo komiyai na. Nokonu siyaso monoi tomoi. Tani mi anononi nokoso na tikokaiyou, “Yani ilolu na posamukukomono siwo.” Mi siyasonuso tonikokaiyou. Itu loti samuku nokotaso mo na timo, “Atiyaiso na pa samukumoi, itu loti mo.”

³⁵ No monoi no mo, moi mani, atiyaiso na pa fou siwo. Moi mo sai muwoi, nu kiyo nokota mo maniwoiso poi tumoi. Upimoso poi tumoi, amoloki poi tumoi, posasi yako poi tumoi, somosai poi tumoi. Ulai moi no sai? Na kufaukomoinuwomo. ³⁶ Wonikaluso somaiso aiko tumoi. Ulololi simai aiko kokoma tumoinuwo. ³⁷ Ninani imo ni timonukuwo mo, noko nokolalo komaso monoi na tiyomu. Atiyaiso na pa si manowo.” Isiso mo aino na ikoki.

14

*Isiso tukolo mulu aino imo.
(Matiyu 26:1-5; Luko 22:1-2; Iyono 11:45-53)*

¹ Nosai no mo; Pasowa koloni wasi popo mo aumoifaso na toi, tinoso. Sisiyoliko asu somiso tuo wasi popo mani, aumoifaso na. Nomai no mo, lotu samukuko noko sisiyoliwoi Musini imo sai sisiyoli nokowoi, toi mo Isiso tukolo imo na lukaso unukino, asuwo wosu woso tukolo monoi komi kau monoi. ² Na iyamoki, “Mi fou fouko ulomai pa yo monoiso. Wonikaluso noko nokolalo mo mulu puwoso puwoso. Uo mulu aiko uwokoi.”

Isisoni komuso kou woti iwo solukimo aino imo.

(Matiyu 26:6-13; Iyono 12:1-8)

³ Nosai no mo; Isiso mo Pitano nokonuso toloki mo, Saimo uluoyo uwokaikai nokotani nuso na yousa tiki. Koloni no yousa tiki. Amai no yousi manoki mo, noni mo tumosoki, tomoki nau itouniyaimo na asiyo tumoki, kou woti iwo itouniyaima itouniyaimowoi, muwoni mo siyoli, wiyou. Nau posiluki, woti iwo mo Isisoni komuso na solukimoki.

⁴ Si tomasimo noko siyai mo mulu atolokomo usokino, na lukasikuwanokino, “Ulai afonimaiso no hani monoi solukimo, woi?” ⁵ Nonani woti iwo mo suo suomoko nokoso patikoni mo, suo mo muwoni mo siyoliso na ponimokono, ilolu somiso nokoso ponikalokoni. Wiyou, muwoni mo sisiyoli.” No monoi no uo imo ikisokino.

⁶ Na ikoki, Isiso mo, “Tofolo, na pukwaisowo. Uo imo no hani monoi tisonuwo? Itouniyaimososu na tuwomono. ⁷ Ilolu somiso nokowoi aniyopa poi poi tosi tomasiko manonuwo. Fasiko monoi tiyonuwo mo, amuwoi tinoso mo waliyo na pa fasikowo. Yosu mo aniyopa poi poi pa totolo tomasimonukuwoso. ⁸ Noni mo fasimono monoi tiyo, no monoi no kou woti iwoyo solukimomono. No mo waliyosu. Yo mo nokoyo amai tukolomonoinomo, yau, no monoi no na louwomono, nokoyo ai unumono monoi. ⁹ Motuwa na timonukuwo. Kotoni imo itouniyaimo posasoko liyaiyakinomo, asi asi komaso asiso, ninani monoi aino imo mani, nokoyo na lukasikaloinomo, noniyo ni

uwomono no. No monoi no noko nokolaloyo saino usoinomo.” Aino na ikoki, Isiso mo.

Yutaso aino imo, woliya wolitono muwoi.
(*Matiyu 26:14-16; Luko 22:3-6*)

¹⁰ Nosai no mo; noko molo tiwoi mulumai nokota, tani siyolo mo Yutaso Isokailiyo, to mo lotu samukuko noko sisiyolini auso manoki, Isiso toini auso kiyoko monoi ikokaiyanoki.

¹¹ No kwaikino mo, wiyou, toi mo siyoliso na molokikino, imo lukaso nikaikino, na imokaikino, “Suo mo muwoni niyoikimo.” No monoi no Yutaso mo mulumolokaloki, “Yo mo Isiso mo maniwoiso poimo kiyokoi, toini nainoso mo.”

Isiso iyaliyo Pasowa koloni wasi aino imo.
(*Matiyu 26:17-25; Luko 22:7-14, 21-23; Iyono 13:21-30*)

¹² Totawoi mi fou fouko ulo, nomai no Pasowa sipo potukuwolimosikino, aisamu saiso saisomai. Nonani ulo mo sisiyoliko asu somiso tuo no puwasimosikino no, nomai no mo siyokutono iyali mo Isisoso ima tumokino, “Moisoni foukaininanoikimo, Pasowa koloni no monoi no?”

¹³ No monoi no mo, Isiso mo siyokutono noko tiso iko taikiyoki, na ikoki, “Nokonu siyoliso lotakinuwomo, nokoyo iwo woliyoniyo tumoso kwaiyoinuwomo. Na pa aluwaiwo. ¹⁴ Nu poiso lotakimo, nonani nu kiyo nokotaso na pa imowo, “Aiyolokomomoko nokotayo tiyomu taikiyo, “Pasowa koloni no si nu no moiso, woi, yani woli iyaliwoi no niko si nu no?” ¹⁵ Nosai no puwo nu siyoli mo ta na wiyonoinuwomo. Nokoyo hani

hani toku yasoi isikokai foukai. Nonani nu simai mo na pa foukaiwo, Pasowa koloni mo.”

¹⁶ Ikoki mo; toti mo manokino, nokonu siyoliso lotikino. Na kikino, Isisoyo toku no ikoki no. No monoi no Pasowa koloni na foukaikino.

¹⁷ Nosai no mo; folosu yasoi; Isiso iyali mo na sa tumoki. ¹⁸ Pasowa sipo koloni wasi niko manoki mo, Isiso mo na ikoki, “Motuwa na timonukuwo. Moi nokotayo uo nokoni auso na kiyomono taikiyoimo, moi nokotayo ni tonono fasi-mono no.” ¹⁹ Wiyou, nonani imoso kwaikino mo, mulu mo na kolikaliki. Siyasonuso imalokino, “Noiyo poimo, ya muwoi.” ²⁰ Ulai na ikoki, “Noko molo tiwoi moi mulumai nokotayo nali no. Noko to ni no, paluwa tuo mo nauso tomoso ni totukolonalonoki no, nonani nokotayo nali. ²¹ Asa, asi asi noko nokolaloni noko siyoli nokotayo mo uo nokoyo na uwomonoinomo, ainonani monoi nokoyo toku kumokaiki, Kotoni pukoso. Wiyou, ta fau, uo nokoni auso kiyomono nokotayo no moloi uwoyoimo, woi? Atinoyo to ki somiso mo, waliyo na potolo, kiyomono foli monoi pa puwoso.” Isiso mo aino na ikoki.

Isisoyo tuowoi molo wamo ito iwowoi wauti aino imo.

(Matiyu 26:26-30; Luko 22:15-20; 1 Kolino 11:23-25)

²² Amai no si manoki mo, Isiso mo paluwa tuo na anoki, Kotoso wafisu imo na imoki, na foloululu nikoki, siyokutono iyaliso. Na ikoki, “Fuo, ni mo yani au somu.” ²³ Molo wamo ito iwo mani, na woliyonoki, wafisu imo na imoki. Woliyotiki

mo, na sikalokino. ²⁴ Na ikoki, Isiso mo, “Ni mo yani nako na. Noko nokolalo komaso noko moi kwalomai monoi kalo unoikuwomo. Yani nakoyo amukono monoi Kotoyo auwolo ukukaiyoimo, noko nokolalo monoi, molo siya posaso wiyoti monoi. ²⁵ Motuwa na timonukuwo. Yo mo molo wamo ito iwo mo ti monoi pa sikoiso, asimai mo. Kotoyo asi asi noko nokolalo samukuka tumakimo, nomai noso ti monoi na sikoimo, yo mo.” Aino ikoki.

²⁶ Nosai no mo; si molosikino. Si molosi uwai; Oli yuso na yoki.

Pitayo imo saso yomu aino imo.

(Matiyu 26:31-35; Luko 22:31-34; Iyono 13:36-38)

²⁷ Nosai no mo; Isiso mo na ikoki, siyokutono iyalisio, “Moi komaso mo namoliyo alosimomonoinuwomo. Ulai afonimaiso? Kotoni puko imoyo mo moi monoi noino na tiyomuko,

“Samukuko nokotaso tukolo mo, sipo koloni mo ulolo na.”

²⁸ Ulai yo ifou auwoniyowakimo, toku toku manoimo, Kalili asiso, moi foumanoikuwomo.”

²⁹ Nosai no mo; Pita mo na imoki, “Ya muwoi, noko komasoyo namoliyo alosimakinimo, yosu mo namoliyo pa alosimo manoikiso.” ³⁰ Ulai na imoki, “Ya motuwa na timonoki, kono amoloki siyolimai kokalo mo ti monoi imo yomu somisomai, taumai na yomumosoinimo, “Yo mo Isiso mo sai muwoi.” ³¹ Ulai Pitayo amiso na imokaiki, “Yo mo kalo tomasimakinokimo, namoliyo pa alosimo manoikiso.” Siyokutono iyali komaso mo ainonani imoso na imalokino.

*Isisoyo Kotowoi imo lukaso ni aino imo.
(Matiyu 26:36-46; Luko 22:39-46)*

³² Ulai nosai no mo; nuki. Kitosimoniso na fiyamosiya tumokino. Isi siyolo mo Kitosimoni. Ulai Isiso mo siyokutono iyaliso na ikoki, “Ni-maino na posiwo. Yo mo Kotowoi imo tolukaso niyano.”

³³ Nosai no mo; tau nokososo na koliyo noki, Pitawoi Yamisowoi Iyonowoi, toisoso koliyo noki. Wiyouwa wiyou, mulu mo na kaloki, mulu mo yau na. ³⁴ Na ikoki, Isiso mo, “Yo mo mulu siyoli na tokalomono. Mulu mo yau nali no. Nimaino na posiwo. Na pofoinalikumono siwo.” ³⁵ Nosai no amunofamoki, asiso ukuwoli tana konoki, Kotowoi imo lukasoki. Na imoki, “Ninaniyo ni uwomonakinomo, yo mo samiyaikiyo monoi tiyo. Waliyo poimo.” ³⁶ Ulai ti monoi imoki, “Apou yani Apou, nono mo waliyo na tofasimononi. Tukolomono monoi na pa ufuyaiko. Ulai yani muluyoso muwoi, nani muluyosu nali no.”

³⁷ Nosai no mo; ifou tumoki, siyokutono iyalini auso. Ulololi siso na koka tumoki. Pitaso lusiki, na imoki, “Saimo, hani monoi ulololi totanoni? Yo no koufasofa pa foinalikumononiso? ³⁸ Ulololi mo noiyo soiwo, Kotowoi imo na polukaso siwo. Wonikaluso Sokolo Nokota Waiyo aiko ainikomo ifoluwaikoma tumoinuwo. Moini muluyosu mo ami ami si monoi louwa fi, ulai auyosu mo ami amiwoi muwoi.”

³⁹ Nosai no mo; Isiso mo ti monoi utolumanoki, Kotoso. Toku no utolumoki no, nonani imo alinososo na utolumanoki. ⁴⁰ Ulai ifou tumoki mo, ti monoi ulololi siso na koka tumoki. Wiyou,

ulo molo siyoli uwokoki. Ulai toi no sai, hani imoso imo monoi?

⁴¹ Tau monoi utolumanoki, Kotoso. Utolumo uwai; ifou na tumoki. Siyokutono noko tauwoiso na ika tumoki, “Ulololi amai na tololiyonokomo si manonuwo. Koma na. Tukolomono ulo mo aumoifaso na toi. Na pukwaiwo, asa, asi asi noko nokolaloni noko siyoli nokota yo mo molo koiyauso aluwai nokoni auso na kiyomono taikiyoimo. ⁴² Na pauwonouluwo, moi soi, na tonukoni. Uo nokoni auso kiyomono nokota mo aumoifaso na tokomi kausimona tumo.”

Isisoni auso uo noko koliyoniyo tumo aino imo, Yutasoyo.

(Matiyu 26:47-56; Luko 22:47-53; Iyono 18:3-12)

⁴³ Nosai no mo; Isiso mo imo amai polukasiko toloki, lolai siyaso Yutaso mo na tumoki, noko molo tiwoi mulumai nokota mo. Uo noko na koliyoniyo tumoki. Muwo sopo sopowoi awoi na loliyo tumo unukino. Lotu samukuko noko sisiyoliwoi Musini imo sai sisiyoli nokowoi Isolilo nokotalo iyaliwoi, toiyo no iko taikiyokino no, uo noko mo pounu. ⁴⁴ Uo nokoni auso kiyoko nokota, Yutaso, to mo nokoso toku yasoi na ikokaiki, Isiso wiyoti monoi toku yasoi na ikokaiki, “Noko, ya no asisi ifoluwaiyaki no, to mo Isiso. Na pako komi kauwo, atiyaiso na pako samukuyalowo.”

⁴⁵ Yutaso tumoki mo; nosai no Isisoni auso somaiso na amunoki, na imo ifoluwaiki, “Woli, aiyolokomomoko nokota.” Na asisi ifoluwaiki.

⁴⁶ Nosai no uo nokoyo imokino ukou, na komikaikino.

⁴⁷ Ulai aumoifaso tolokaino nokota mo muwo sopo na kusomoniyouki, nokoni iyoso na tokoso kukiyowaiki, totawoi lotu samukuko nokota siyolini mi ano nokotani iyoso.

⁴⁸ Nosai no mo; Isiso mo na ikoki, “Hani monoi tokomi kausimona tumonuwo? Muwo sopo sopowoi awoi no hani monoi tololiyo tumo unumononuwo? Ulai uo nokota, yo no? Yo mo uo nokota muwoi, noko pa tukuwolimoiso.

⁴⁹ Amuwoisai amuwoisai yo mo lotu nu siyoliso piyousikaino fasi manokinukuwo, noko noko-laloso paiyoloko manoki. Ulai pa komi kausimona tumokinuwoso. Ulai Kotonu puko imoyo mo motu monoiso fiyamosi na.” ⁵⁰ Ikoki mo; na utukaimokino, siyokutono iyali mo, na uloloki.

Alu soku lomu aino imo.

⁵¹ Alu soku mani, Isisowoi tolo tomasimoki. Mafomuso tunowoi atolikai toloki. Uo nokoyo komikaikino mo, ⁵² tunowoi na kololifolikaiyouki, tuno asoso na lomuki.

Nokotalo iyaliyo Isiso lukaso unukai aino imo.

(Matiyu 26:57-68; Luko 22:54-55, 63-71; Iyono 18:13-14, 19-24)

⁵³ Nosai no mo; Isiso mo totawoi lotu samukuko nokota siyolini auso kiyanokino. Lotu samukuko noko sisiyoliwoi nokotalo iyaliwoi Musini imo sai sisiyoli nokowoi, toiyu ukouniyaikoki, imo lukaso unu monoi.

⁵⁴ Pitasu mo aluwaiyaloki, namoli namoli nomasoso na aluwaiyaloki. Totawoi lotu samukuko nokota siyolini nu koki poiso lotiki, polimano noko iyaliwoi yousi tomasika tiki. Ta asi yousa tiki.

⁵⁵ Nosai no mo; lotu samukuko noko sisiyoliwoi nokotalo iyaliwoi, toi mo Isisoni imo kwailuwai noko louwa ikolikalokino. Ulai afonimaiso? Tani imo foli monoi tukolo monoi louwa. ⁵⁶ Noko molopoi nokoyo ifoluwaiyalo unukino, ulai imo mo tomoso muwoi, imo folo foloso lukasalokino.

⁵⁷ Nosai no mo; noko siyai sauki, imo lukaso ifoluwai unukino, na iyamoki, ⁵⁸ “Koiyo noino na kwaimokinoki, “Nokoyo ko lotu nu mo asayo na ulaloimo. Namolisai mo ulo tauwoi mo uwai; ti monoi na ko uwaimoimo. Ulai nokoyo pa koinoso.” ⁵⁹ Ulai nonani imo no posasokokino mo, no mani, folo folo, ima imoso pa lukaso unukinoso.

⁶⁰ Nosai no mo; totawoi lotu samukuko nokota siyoli mo toini molo timai na tolauki, Isisoso na imoki, “Hani monoi pa fowakoniso? Imo na tokosiyokononini. Toini imo mo motu poimo.”

⁶¹ Ulai imo lukasowoi muwoi, pa fowakiso.

Ti monoi na imoki, totawoi lotu samukuko nokota siyoliyo mo, “No tomolokimonoki no, a, tani awitono Kolaiso no nono na? A, Isolilo noko koi fasimoka tumo monoi na muwokaikini? Nonayo piyomu.”

⁶² Isiso mo na fowaki, “Nasu, motu nali no. Asa, asi asi noko nokolaloni noko siyoli nokota yo na you kimonoinuwomo. Ami siyoli nokotani nainasai yousiso you kimonoinuwomo. Kumoki kopu molosai amukonosos na kwaimonoinuwomo.”

⁶³ Nosai no mo; ikoki mo; totawoi lotu samukuko nokota siyoli mo uo mulu siyoli atolokomoki, totani tuno na kukoliyaikoki, na yomuki, “Tofolo, tani imo kwaimo noko mo tofolo. ⁶⁴ Koma na, Kotoni siyoloso yapoli na

alisiyoli. A, yasoi tukwainuwo? Moloji tomulu-molokonuwu?” Nosai no tukolo imo na iyamoki, “Kotoso alisiyoli foli monoi na kalumo.”

⁶⁵ Nosai no mo; noko siyaiyo sauki, usuwoyo na aso kolalokino. Molo ti mo tunoyo na ufiyaikomokino, nainoyo waso manokino, na alisiyolikino, “Noiyo wasoni? A, Kotoni amimai no nono no sai pakoso? Noiyo wasoni?” Polimano noko iyaliyo mani, na komi kausikino, na waso manokino.

Pitayo Isisoso namoliyo alosimo aino imo.

(Matiyu 26:69-75; Luko 22:56-62; Iyono 18:15-18, 25-27)

⁶⁶ Pita mo nu asiyofoloso pofu yousiki, kokikokai poiso. Yousiki mo, noni mo na tumosoki, totawoi lotu samukuko nokota siyolini mi ano nukonu na. ⁶⁷ Pitaso na kiya tumoki, ta asi yousiso. Molo amiso na kwaiki, na imoki, “Siyasu mo nonosu na, Nasolito nokota Isisowoi tolo tomasimo nokota na.”

⁶⁸ Ulai Pita mo na yomuki, “Nonani imo no tiyomuni no, yo mo sai muwoi, sosoli.” Ainoso yomuki, kokiko itu loti kwasai tola fuki. [Nosai no kokaloyo imo na yomuki.]

⁶⁹ Nonani mi ano nukonuyo kiki mo, ti monoi yomusoki, aumoifaso si nokoso na ikoki, “Noko to ni mo, to mo Isisoni siyokutono na.” ⁷⁰ Ulai ti monoi na yomuki, “Topokoni.”

Nosai no mo; namolisaifa aumoifaso si noko, toi mo Pitaso na imokino, “Motu nali no, nono mo Isisoni siyokutono na. Koi mo sai, Kalili asi nokota na, nono mo. Nonayo piyomu.”

⁷¹ Ulai nosai no mo Pita mo auwoloki, na ikoki, “Molo lou, motuwa na timonukuwo, yo mo nonani nokota mo sai muwoi, noko ni tiyamo ununuwo no. Wiyouwa wiyou. Topoko imo yomakimo, Kotoyo na uwokaimonoimo.”

⁷² Yomu uwai; lolai siyaso kokalo mo ti monoi imo na yomuki. Nosai nosu Pita mo ti monoi na mulumolokoki, nonani imo Isisoyo no imoki no, “Kokalo ti monoi imo yomu somisomai, taumai na yomumosoinimo, “Yo mo Isiso mo sai muwoi.” Nosai no na soniki, Pita mo.

15

Pailatoyo Isiso lukaso unu aino imo.

(Matiyu 27:1-2, 11-14; Luko 23:1-5; Iyono 18:28-38)

¹ Nosai no mo; somosaiyamai imo na lukasokaikino. Lotu samukuko noko sisiyoliwoi nokotalo iyaliwoi Musini imo sai sisiyoli nokowoi noko sisiyoli komasowoi, toi mo Isiso monoi imo na lukasokaikino. Moyo na konosuwakino, komano nokota siyolini auso na kominalomanokino, Pailatoni auso.

² Nosai no mo; Pailato mo Isisoso na utolumoki, “A, nono no Yuto noko nokolalo samukuko nokota siyoli na?” Na fowaki, “Wuo, no tiyomuni no, ainoso na motu.”

³ Ulai faumikino, lotu samukuko noko sisiyoliyo. ⁴ No monoi no Pailato mo ti monoi na utolumoki, “Ulai hani monoi fowakowoi muwoi? Imo na tokosiyokononini.”

⁵ Ulai Isisoyo mo nonani imo mani, imo mo fowawoi muwoi. Wiyou, Pailato mo mulumoloko manoki.

Isiso tukolo aino imo, Pailatoyo yomuki.

(Matiyu 27:15-26; Luko 23:13-25; Iyono 18:39-19:16)

⁶ Pasowa popomai mo kalopulo noko siyasonuso pokolali uku taikiyomosikino. Komano nokota siyoliyo noko nokolaloso putolukomosiki, “Noi nokota siya no tokolali unu taikiyo?” ⁷ Isiso uwokaimai nomai no mo, noko, tani siyolo mo Palopaso, to mo kalopulo nuso potolokainoki, komano tukoluwano nokowoi yousi tomasikoki, noko tukuwoli nokowoi na.

⁸ Nosai no mo; noko nokolaloyo Pailatoso ukouniyaikokukino, na imokino, “Toku no piyomosikini no, noinoso kalopulo nokota siya na pokolali unu.”

⁹ Nosai no mo; Pailato mo na ikoki, “Noi, woi? A, Yuto noko moi samukukomo nokota siyoliso kiyo taikiyo monoi tiyonuwo?” ¹⁰ To mo sai, Isiso monoi foluwalikino mo, lotu samukuko noko sisiyoliyo, no monoi no tani auso kiyoma tumokino, uo imo lukaso unukino. ¹¹ Ulai lotu samukuko noko iyaliyo noko nokolaloni mulu auwonoulu monoi yokino, Palopasoso kiyo taikiyo monoi, toini auso.

¹² Ulai Pailato mo ti monoi na ikoki, “Yo no moloi tuwo, woi, toso no, Yuto noko nokolalo samukuko nokota siyoli ni tokaluwai manonuwo no?” ¹³ Siyoliso na iyamaloki, “A mokimai na pukou ukou nikomokaiwo.”

¹⁴ Ulai Pailato mo na ikoki, “Ulai hani monoi, hani foli monoi woi?” Ulai siyoliso na iyamalo manoki, “A mokimai na pukou ukou nikomokaiwo.” ¹⁵ No monoi no imo kulaliko monoi wiyou yomuki mo, Palopasoso kiyoko taikiyo fuki. Isisosu mo polimano noko iyalini auso na kiyoko taikiyoki, na ikoki, “Suwoi suwoi moloyo na puwasowo. A mokimai na pukou ukou nikomanowo.”

*Isisoso alisiyoli aino imo, polimano nokoyo.
(Matiyu 27:27-31; Iyono 19:2-3)*

¹⁶ Nosai no mo; polimano noko iyaliyo Isiso kawiyu tikino, komano nokota siyolini imo lukaso nu siyoli poiso. Polimano noko komaso noko aliyonikokino, na ukouniyaikokuya tumokino. ¹⁷ Alisiyolikino mo, nakiyaiso tuno itouniyaimoyo na asisikaimokino, siyoli nokotani tuno nali. Yoku mo suwoi suwoi moloso poiyaikimo unukino, no monoi no na asisikaikomokino, komuso. ¹⁸ Na alisiyoli yoluwaikino, imokino, “Woli, Yuto noko nokolalo samukuko nokota siyoli nona kuo.” ¹⁹ Atou imokino kusomi, komumai na waso manokino, saiso saiso. Usuwoyo na aso kolo manokino. Alokumu losinasi unukino, na molokimo ifoluwaikino. ²⁰ Alisiyoliyoluwai uwai; nakiyaiso tuno itouniyaimo asiyonowaikino, totani tunoyoso asisikaimokino. Na kominalomanokino, a mokimai ukou ukou nikomokai monoi na.

*Isiso a mokimai ukou ukou nikomo aino imo.
(Matiyu 27:32-44; Luko 23:26-43; Iyono 19:17-27)*

²¹ Nu manoki mo, noko mo tumoki. Tani siyolo mo Saimo, Sailini asi nokota, Alikosatowoi Lofasowoi totini apitono na. Nokonuso monoi louwa tumoki. Ulai polimano noko mo totamikino, na imokino, “Oi, a moki ni posokunalomako.”

²² Nosai no mo; Isiso mo na kaukino, Kalokato yufaso. Moini imosai mo Komu Foli Yu.

²³ Komama tumokino mo, aliyoli itowoi iwo louwa woliyononikino, iyanoko tolosuwa aliyoli itowoi iwo na. Ulai sikowoi muwai. ²⁴ Nosai no mo a mokimai na ukou ukou nikomokino. Tani tuno totai amu wau monoi tomoki lolofayo na somaimo ukukino, noko siyasonuso wau monoi.

²⁵ Somosaimai na ukou ukou nikomokaikino, 9 kilomai. ²⁶ A moki puwosai mo noino na kumokaikino, “Yuto noko nokolalo samukuko nokota siyoli.” Nonani foli monoisu tukolokino.

²⁷ Ulai polamoko nokota ti, toti mani, Isoni kwasai ukou ukou nikokaikino, a moki tiwoimai. Siya mo nainasai, siya mo sokonisai. ²⁸ [No monoi no Kotoni puko imo mo motu na fiyamosiki, ni tiyomukokai no, noino,

“Imo kulali nokota komiyai kaluwaiyoinomo.”]

²⁹ Ifou ifou ti liyai noko nokolaloyo palisiyoli yoluwaikaiyo tumomosikino, totaini komuso pokolikaliyo muwaniyo tumomosikino, na pimomosikino, “A, nono no lotu nu siyoli ulalo nokota na? Ulai nono no lotu nu tonofalo no ulo tauwoimai ko uwaimoinimo? ³⁰ Ulai motu mo, nona amu na pofasi. A mokisai na pofolamiyo kono.”

³¹ Lotu samukuko noko sisiyoliwoi Musini imo sai sisiyoli nokowoi, toi mani, na alisiyolikino. To-

tai amu ikuwanokino, “Noko nokolaloso pofasiko manoki, ulai tota amusu mo pakoso tofasiso. ³² A, to no Kolaiso na, Kotoyo no muwokaiki no, Isolilo noko nokolalo moi samukumoko monoi no? A mokisai amai poimo tutukaimiyo kono, moi na tukwai sikoni. Amukonakimo, no monoi no mulumolo luwai monoi.” Isisoni kwasai ukou ukou nikokai nokota ti mani, tomoso na alisiyolikino.

Isiso kalo aino imo.

(Matiyu 27:45-56; Luko 23:44-49; Iyono 19:28-30)

³³ Ulo yakomai, ulo mo na lotiki, asi asi komaso mo na folosumono kolokaloki. Ainoso hani upimo tanoki. Nosai no ifou wi taikiyoki. ³⁴ Nomai no Isiso mo siyoliso na yomuki, totani imosai yomuki, “Iloi, Iloi, lama sapakotani?” Moini imosai mo noino, “Asani Koto, asani Koto, hani monoi tukwaimonokaini?” ³⁵ Aumoifaso si noko siyaiyo Isisoni imoso no kwaimokino mo, na iyamoki, “Na pukwaiwo, Ilaiyaso na taliyoni.”

³⁶ Nosai no noko siyayo fumanoki, itolowoi iwoso solikaikanoki, somu somuyo. Poni aumai konosuwakokaiki, Isisoni koso na you akaikomoki, iwo siko monoi. Na yomuki, nokoyo, “Awi, na tukwai kikoni. Ilaiyayo amai poimo totokomo uwoya tumo, kawiyoko kono monoi.”

³⁷ Nosai no mo; Isiso mo siyoliso na omoki. Omoki mo; mulu mo futo, yau na kaloki.

³⁸ Nomai no mo, tuno siyoli lotu nu siyoli kokiko poiso no kitafoli kukiyokaikino no, nonani tuno na poliyaliyaiko taikiyoki, puwosai na you poliyaliyaikalo konoki, woiso. ³⁹ Ulai polimano samukuko nokota siyoliyo a moki fokutonosai

potoloki. Isisoyo omoso kwaiki. Kaloso kiki mo, na yomuki, “Motu nali, noko to ni mo Kotoni awitono na.”

⁴⁰ Nokolalo siyai mani, posiki. Aluwamaifa siki, na kwaikino. Toi nukonu siya mo Moili, Makotalo asi nukonu, Moili siya mo Yamisofawoi Yusisowoi totini atino. Noni siya mo Salomi.

⁴¹ Kalili asimai toku paluwaiyalo manokino, pofasiyalo manokino. Nokolalo siyai mani, nokolalo molopoiyo si liyaiki, Yolusolimoso aluwai nokolalo na.

Isiso yau ai unu aino imo.

(Matiyu 27:57-61; Luko 23:50-55; Iyono 19:38-42)

⁴² Isiso kalomai mo mi fou fouko koloni foukai ulo na. Mi fou fouko ulo mo amuwoisai. No monoi no upimoso ⁴³ Alimatiyo asi nokota, Yusifo, to mo Pailatoni auso manoki. Yusifo mo Yuto nokota siyoli na, nokotalo iyaliwoi pukouniyaikosikino. Mulumolo luwai nokota na, Kotoyo asi asi komaso samukuko monoi pofou manoki. Nonani nokota mo kokolomowoi muwoi. Pailatoso na imanoki, “Yo no Isiso yau no waliyo totokomonano, ai unano monoi?” ⁴⁴ Ulai Pailato mo mulumoloko manoki mo, na yomuki, “Yasoi kalo, woi?” Polimano iyali samukuko nokotaso aliyoniki, na utolumoki, “Isiso no yasoi kalo?” ⁴⁵ Fowaki, “Nasu, yau na.” Nosai no mo Pailato mo Yusifoso na imoki, “Waliyo na, Isiso yau na panano.”

⁴⁶ Nosai no mo; Yusifo mo kamoso tuno itouniyaimo na ananoki, suo mo muwoni. Isiso yau na kominiyo konoki, kamoso tunoyo na

yalokonoki. Noko yau yu asi iso na akaiyanoki, toku yasoi no aikaikino no. Nosai no tomoki tofu siyoliso na lolomotaiki, asi i ufiyaimo monoi. ⁴⁷ Moili, Makotalo asi nukonuwoi Moili siyawoi, Yusisoni atino, totiyo kwai tolo manokino, Isiso yau akaiya tumoso.

16

Isiso yausai auwoniyau aino imo.

(Matiyu 28:1-8; Luko 24:1-12; Iyono 20:1-10)

¹ Mi fou fouko ulo mo uwai; nosai no mo, Moili iyali mo sauki. Moili Makotalo asi nukonuwoi, Moili siya Yamisoni atinowoi, Salomiwoi, toi mo aliyoli akanokino, suo mo muwoni, Isiso yauso louwo monoi louwa.

² Nosai no mo; nonani somosaiyamai yasoi, ulo lolaloso wiya liyoki mo, ai unu asi iso monoi nuki. ³ Totai amu lukasikuwanokino, “A, tomoki no noiyo lolomotai fasimokoimo, woi, itu loti kolali foli monoi no?” ⁴ Lukasikuwano manokino mo, na you foinalikokino, lolomotaikaiso kikino, pokomosikaiso. Wiyau, ulai tomoki no mo soliyaki siyoli. ⁵ Yau akokai asi i poiso tiki, nosai no mo alu soku na kikino, nainasai yousiso, kamoso tuno sopowoi. Wiyau, na umoma-lotikoki.

⁶ Nosai no mo na ikoki, “Noiyo umanokomoiwo. Isiso, Nasolito nokota yau mo na tokiya tumonuwo, a mokimai no ukou ukou nikomokaikino no. Ulai yausai ifou yasoi na auwono. Yau amai pa toiso. Akokai kwalososo na pokiwo, uwofa nali. ⁷ Ulai totani siyokutono iyaliso na pikanowo, Pita iyaliso, “Isiso mo

moi monoi toku yasoi na moi, Kalili asiso, na fougomanonuwo. Nosoniso na pa kiyanowo, totayo toku yasoi no imokaikinuwo no.” Kamoso tunowoi nokota mo aino na ikoki.

⁸ Ikoki mo; nosai no mo asi i kiya ti noko-lalo mo ulai ifou fuki, na uloloki. Wiyou, na kokolokoki, mulu mo na koli kolimuwanoki. Ulai imo lukasikowoi? Imo lukasikanowoi muwoi. Na kokolokoki, no monoi no.

*Moili, Makotalo asi nukonuyo Isiso ki aino imo.
(Matiyu 28:9-10; Iyono 20:11-18)*

⁹ [Mi fou fouko ulo mo uwai; amuwosai somosaiyamai, nomai no mo Isiso mo yausai na auwoniyoki. Toku mo Makotalo asi nukonu Moiliso na kosa tumoki. Nonani nukonu mo toku Isiso totayo nano siyawoi popuwa amiyaikiyoko waisoki.

¹⁰ Kosa tumoki mo; Moili mo Isisoso aluwai noko nokolaloso na ikanoki, yausai ifou auwoniyoki aino imo mo. Wiyouwa wiyou, nonani noko nokolalo iyali mo mulu mo yau yau, na sosonuno siki. ¹¹ Na ikoki, Moili mo, “Isiso mo yausai auwono, yo mo yasoi na ki.” Ulai tani imoso kwaisokino mo, pa mulumolo luwaisokinoso. Na isokino, “Topokoni.”

*Noko tiyo Isiso molomai ki aino imo.
(Luko 24:13-35)*

¹² Nosai no mo; Isisoso aluwai noko ti mo nokonusai utukaimokino, na manokino. Molomai Isiso mo na koka tumoki, au mo folo alosimokaiki.

¹³ Nosai no mo; ifou na manokino, molomai ki imo ikanokino, siyokutono iyaliso. Ulai toi mo

totini imo mani, kwaikowoi muwoi, pa mulumolo luwaikokinoso. Na ikokino, “Topokonuwu.”

*Isisoyo siyokutono iyaliso iko taikiyo aino imo.
(Matiyu 28:16-20; Luko 24:36-49; Iyono 20:19-23)*

¹⁴ Nosai no mo; namolisai mo, Isiso mo na koka tumoki, noko molo siya 11 nokoso. Koloni no simai koka tumoki, na ikikoki, “Hani monoi pa mulumolo luwaimononuwoso?” Ulai afoni- maiso? Toi mo kukamokokai, yausai auwoniyoyu imoso pa kwaikokinoso. ¹⁵ Na ikoki, “Kotoni imo itouniyaimo mo na pa lukasikalo liyaiwo, asi asi noko nokolalo komasoso. ¹⁶ Noko mo Kotoso mulumolo luwai somiso mo, nonani foli monoi na uwokaiyoimo. Noko mo Kotoso mulumolo luwaiyakimo, na samiyaikiyoimo, nokoyo iwoso uluwayakimo, Kotoso muwokainoni monoi. ¹⁷ Mulumolo luwaimono nokota, tota mo hani hani mulu ifolaluwawoi mi na ano liyaiyoimo, noko nokolaloni molo timai. Hani hani, popuwa amiyaikiyoko, asani amiyo. Hani hani, imo lukasalo, imo folo folo imosai. ¹⁸ Hani hani uowoi nuwo mo kulolakinomo, pa tukuwoliyoinoso. Aliyoli ito iwo koiyauso sikakinomo, pa uwokaikoiso. Ulai ai ai nokoso nainoyo kulolakinomo, waliyo na soimo, ai mo futo.” Isiso mo aino na ikoki, siyokutono iyaliso.

*Kotoyo Isiso kumokiso kawiyoyu aino imo.
(Luko 24:50-53; Mi 1:9-11)*

¹⁹ Isiso Siyoli mo imo ikiko uwai; Kotoyo kumokiso na kawiyoyu yoki. Kotoni nainasai na yousa yoki. ²⁰ Nosai no siyokutono iyali mo asi

asiso nu liyaiki, Kotoni imo na posasokalokino. Siyoli Nokotayo fasikalo manoki, no monoi no mulu ifolaluwawoi mi na analo liyaikino, noko nokolaloni molo timai. Na iyamaloki, “Motu nali, toini imo mo.”]

Kotoni Imo Itouniyaimo
The New Testament in the Ama language of Papua
New Guinea. The Ama language is also known as the
Sawiyanu language.
Nupela Testamen long tokples Ama long Niugini

copyright © 1990, 2009 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sawiyanu (Ama)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

9eb1bdb3-d21f-5d61-ba6d-5517cbd55e64